

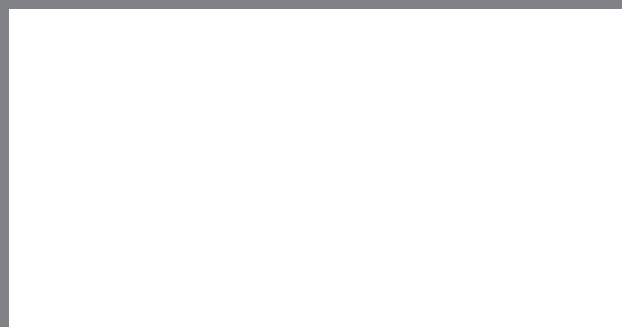
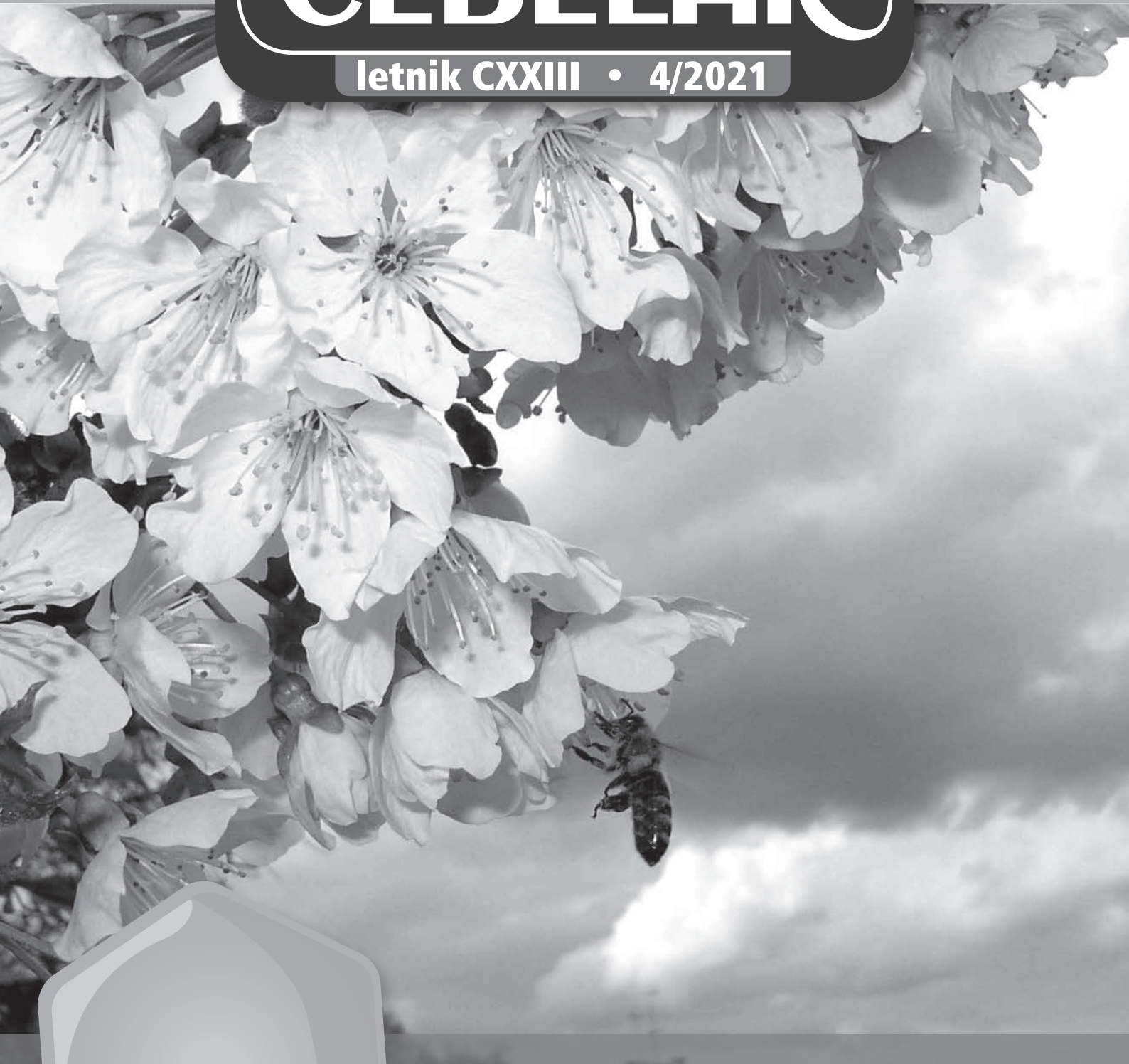

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIII • 4/2021

Peter Pavel Glavar
1721–1784

Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 052 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Trzič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Store
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vranksko, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravski	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destričnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Branko	030/604 002 031/336 905	Dobrepolje, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerkno, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anzeljc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerknica, Postojna, Bloke
Dolenjski	Kobe	Franc	041/940 606	Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Šmartno pri Litiji
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Šalovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovnik, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Verzej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: 02 534 82 18, 031 622 730.

Enota Maribor - Ptuj, Šentiljska cesta 109, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Jurič, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477

93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si, in Jerica Vreček Šulgaj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, jerica.vrecekšulgaj@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica (pisarna Sežana), Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Opozorilo pri uporabi fitofarmaceutskih sredstev (FFS)

FFS so namenjena zatiranju škodljivih organizmov, ki negativno vplivajo na rast in razvoj ter skladiščenje rastlin in rastlinskih proizvodov. Zaradi načina delovanja in uporabe imajo ob nepravilni uporabi lahko negativne vplive tako na zdravje ljudi kot tudi na okolje. Prav zaradi tega po uporabi FFS posežemo šele, ko smo izčrpali vse druge možnosti varstva rastlin.

Posebno mesto pri uporabi FFS ima skrb za čebele in druge neciljne organizme, ki so izpostavljeni FFS z nabi-ranjem medicīne, cvetnega prahu in medene rose neposredno ob tretiranju s FFS. FFS, ki so škodljiva za čebele, so na etiketi označena kot »Nevarno za čebele« in opremljena s posebnim grafičnim znakom.

Pri uporabi takih sredstev mora uporabnik FFS upoštevati naslednja navodila:

- Cvetoča podrast v trajnih nasadih mora biti v času tretiranja s FFS, ki so za čebele nevarna, pokošena oziroma mora biti na drug način preprečeno, da bi jo FFS dosegla.
- Uporaba sistemskih, čebelam nevarnih FFS je prepovedana v času cvetenja gojenih rastlin.
- Uporaba kontaktnih, čebelam nevarnih FFS je v času cvetenja gojenih rastlin dovoljena le v nočnem času od dve uri po sončnem zahodu do dve uri pred sončnim vzhodom, razen če je na etiketi in navodilu za uporabo navedeno, da je uporaba tega FFS v celoti prepovedana v času cvetenja.

Poleg zgoraj omenjenih navodil glede škropljenja rastlin v času cvetenja je zelo pomembno, da škropilno brozgo pripravimo na posebnih mestih, kjer morebitno razlitje ne more doseči vodnih tokov in drenažnih jarkov.

Prav tako je treba biti pazljiv pri ravnanju z odpadno embalažo teh sredstev in pri čiščenju škropilnih naprav. Tekočine, ki nastajajo ob čiščenju, nikakor ne smejo zaiti v naravo, posebno v času, ko dolgo ni padavin in so vodni viri skromni. V tem primeru lahko čebele za vodni vir izberejo tudi onesnaženo vodo, kar povzroči njihovo zastrupitev. Dostop do uporabe fitofarmaceutskih sredstev posameznik pridobi s predhodno izkazanim znanjem o ravnanju z njimi. Tako se zagotovi, da ne povzroča nesprejemljivega tveganja za okolje in zdravje ljudi, kar sta temeljni pravici vseh državljanov.

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ za tehnologijo

Čebelarska zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarske zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri različnih ponudnikih blaga in storitev.

Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustići (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- Api Kon-takt, d. o. o.,
- BeeConn tehcnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarski center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,
- Kokos Agency, d. o. o.,
- Majskej, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s.p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiške občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10 % popust na trgovsko blago.

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti: www.czs.si/content/X9. V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.

Aprilski urnik spletnih predavanj ČZS

Objavljamo urnik spletnih predavanj ČZS. Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Na posamezno spletno predavanje se lahko prijavite v spletnem obrazcu na povezavi pri posameznem predavanju. Za izvedbo posameznega predavanja mora biti prijavljenih najmanj 30 oseb. Na posamezno predavanje lahko sprejmemo do 100 oseb. Redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS. Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. **Ob vstopanju v Zoom morate obvezno vpisati veljaven elektronski naslov ter ime in priimek (uradno) ter ostale podatke. Brez teh podatkov ne moremo zabeležiti udeležbe v sistem vođenja evidence o opravljenih usposabljanjih!**

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Povezava za prijavo
6. apr.	9.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto*	Franc Podrižnik	https://forms.gle/qisTqdfHwjhrXdA1A
6. apr.	18.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto*	Brane Borštnik	https://forms.gle/kzqjRbduJmPJwi6T7
6. apr.	19.00	Gozdne paše*	Jure Justinek	https://forms.gle/aYfq51rbz5NcZom8A
7. apr.	18.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarstva zakonodaja s področja prodaje in trženja	Tanja Magdič	https://forms.gle/TuU7JZLbHuXmfpHM7
7. apr.	19.00	Izbrana poglavja biologije čebel*	Franc Podrižnik	https://forms.gle/vYpwfw6oNGWV6mb58
7. apr.	19.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto*	Vladimir Fajdiga	https://forms.gle/61rBwLaEwdH7jcr5
8. apr.	9.00	Izračun lastne cene	Tanja Magdič	https://forms.gle/sCFLdPMigJvonELF9
8. apr.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	dr. Andreja Kandolf Borovšak	https://forms.gle/VxUXL2wUfWP9zFhMA
8. apr.	19.00	Medovite rastline*	Jure Justinek	https://forms.gle/TuCCJNTPtCGXVwJ9
8. apr.	18.00	Gozdne paše*	Franc Šivic	https://forms.gle/VkdCy8H7e8ezbWxy7
9. apr.	9.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto*	Brane Borštnik	https://forms.gle/tjMAibP7rTJnn2T28
9. apr.	18.00	Apiterapija*	Franc Šivic	https://forms.gle/33qXjhQ5KXBNU036
9. apr.	18.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto*	Marija Sivec	https://forms.gle/RRPDCxvKuNqVhLp49
9. apr.	19.00	Izbrana poglavja biologije čebel*	Vladimir Fajdiga	https://forms.gle/CAPmXxL37oVWfaa8
12. apr.	9.00	Gozdne paše*	Jure Justinek	https://forms.gle/UcukWeGMvi45eP939
12. apr.	15.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarstva zakonodaja	Nataša Klemenčič Štrukelj	https://forms.gle/Q11XjkZQJybkLgc8
12. apr.	18.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto v nakladnih panjih*	Marija Sivec	https://forms.gle/53Uh3MBq8rioEnvX9
12. apr.	19.00	Izbrana poglavja biologije čebel*	dr. Stanislav Kapun	https://forms.gle/DPES6qhGB6C9WEAW9
12. apr.	19.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto*	Vladimir Fajdiga	https://forms.gle/jKrkBosy9EUlndXY9
13. apr.	18.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto v DB-panjih*	Brane Borštnik	https://forms.gle/onRyyj2CEqnkgdYb6
13. apr.	19.00	Izbrana poglavja biologije čebel*	Franc Podrižnik	https://forms.gle/zNFjAw2HC3sgp7u48
13. apr.	19.00	Medovite rastline*	Jure Justinek	https://forms.gle/MheSHd9iThz2Wz2Q9
14. apr.	18.00	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Tanja Magdič	https://forms.gle/FTyn9BkLeQy54vZW8
14. apr.	19.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	https://forms.gle/p7nbGvLWCYg12FgQ6
15. apr.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	dr. Nataša Lilek	https://forms.gle/zTZRCqCfsqXTfTpc6
15. apr.	18.00	Čebelarški turizem*	Franc Šivic	https://forms.gle/fzpEXXQh49ufds4r5
15. apr.	19.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto*	dr. Stanislav Kapun	https://forms.gle/6qFy417fmx4NECd1A
16. apr.	18.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto*	Marija Sivec	https://forms.gle/v960QjYzXBTHqPBM8
16. apr.	19.00	Gozdne paše*	Franc Šivic	https://forms.gle/VTHA6RvS6kwMC4hV8
16. apr.	19.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto v nakladnih panjih*	Vladimir Fajdiga	https://forms.gle/Gmzma6Xr3xcicL1t9
19. apr.	9.00	Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	https://forms.gle/X7kjk9ZZf4GT89KS9
19. apr.	9.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	https://forms.gle/SWHz2gNbEZopnpg48
19. apr.	15.00	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Nataša Klemenčič Štrukelj	https://forms.gle/uH9qgtyYSyMBU8mu8
19. apr.	19.00	Čebelarški turizem*	Franc Šivic	https://forms.gle/EmpPMkXFeyGmG9Po8
19. apr.	19.00	Izbrana poglavja biologije čebel*	Vladimir Fajdiga	https://forms.gle/LjL8Y95BWw4DU6iK9
20. apr.	18.00	Vzreja čebeljih matic za lastne potrebe*	Brane Borštnik	https://forms.gle/oXDQ6bbqbyQ1uaog7
20. apr.	19.00	Izbrana poglavja biologije čebel*	dr. Stanislav Kapun	https://forms.gle/JJWxcJtZfZWBSpQo9
21. apr.	9.00	Označevanje in tehnologija pridelave propolisa	Tomaž Samec	https://forms.gle/vAf4DjYpRXNDkcbTA
21. apr.	16.00	Označevanje in tehnologija pridelave cvetnega prahu	dr. Nataša Lilek	https://forms.gle/w5XyJJVgGeGCRwv5
21. apr.	18.00	Vzreja čebeljih matic za lastne potrebe*	Marija Sivec	https://forms.gle/fvuqTYCk5zCPqwdt6
22. apr.	19.00	Apiterapija*	Franc Šivic	https://forms.gle/he8mUcjameFXM8ri6
22. apr.	19.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto v nakladnih panjih*	Vladimir Fajdiga	https://forms.gle/KuHE1p5DddgPNFz8
23. apr.	18.00	Vzreja čebeljih matic za lastne potrebe*	Brane Borštnik	https://forms.gle/3pCj7gu96o2zTHx8
23. apr.	19.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto*	Franc Podrižnik	https://forms.gle/suW3AZTK8u3wucDS7
26. apr.	18.00	Vzreja čebeljih matic za lastne potrebe*	Marija Sivec	https://forms.gle/HPjChyZbZ6JRRAZKA

* Javno naročilo za izvedbo usposabljanja v čebelarstvu

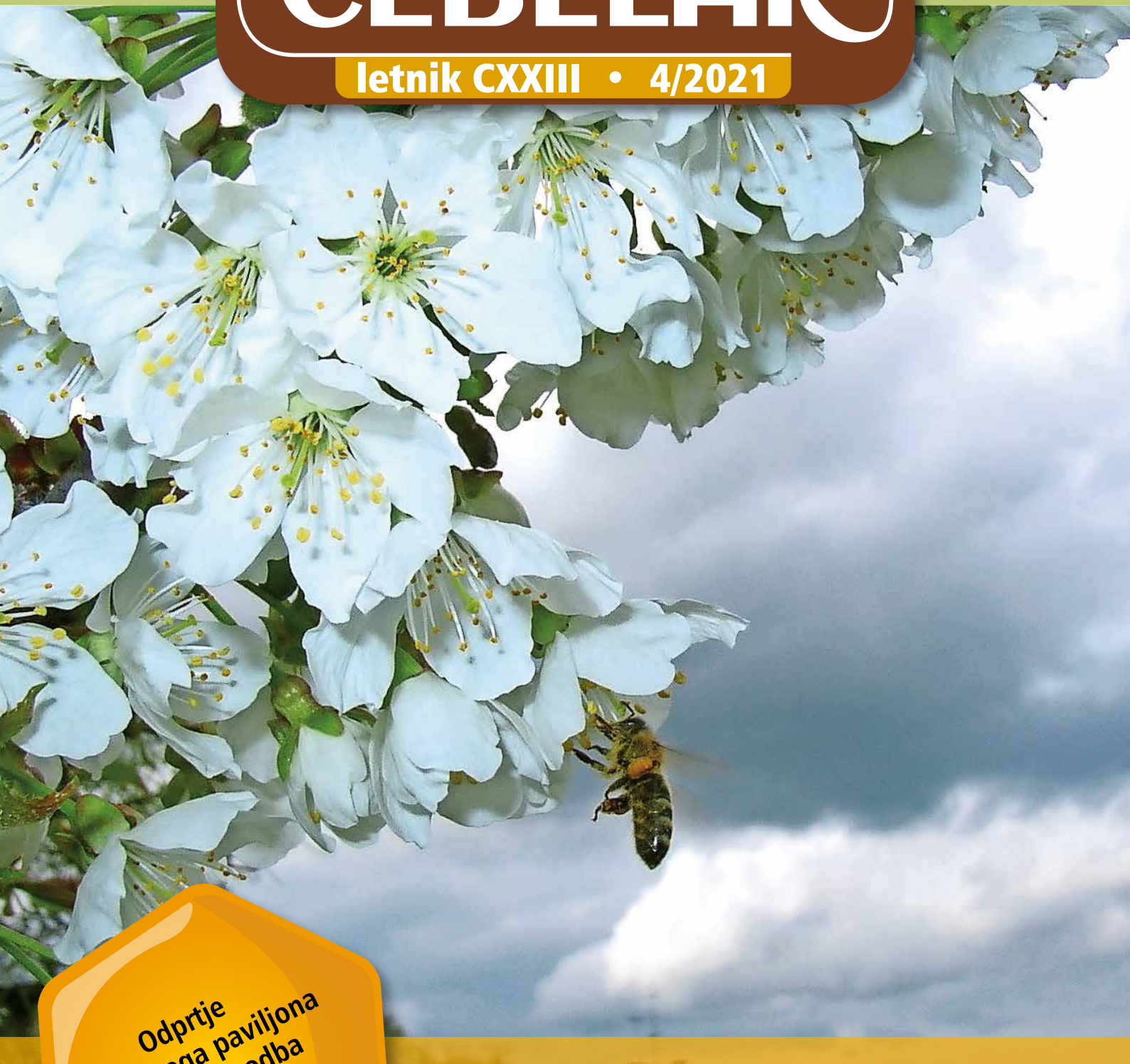

Slovenski ČEBELAR

Peter Pavel Glavar
1721–1784

letnik CXXIII • 4/2021

Odprtje
prevoznega paviljona
Medena zgodba

- Dodatna sredstva v programu ukrepov na področju čebelarstva že v letu 2021
- Preleganje ali tiha zamenjava matice
- Kakšne so cene medu na slovenskem trgu in priporočene cene za čebelje pridelke za leto 2021

Čebelarjem prijazni premazi za les

belinka

www.belinka.com belinka

TRADICIONALNA IZDELAVA
VSEH VRST AŽ-PANJEV
NAJBOLJŠI
SLOVENSKI
SMREKOV LES
ROGLJIČENI
(CINKANI) SPOJI

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU
DESETIH AŽ-PANJEV
VAM PODARIMO
PRAŠILČEK

Ildrijska 10, 1360 Vrhnika

041-420-200
 01-755-13-17

Logar
ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA
Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK-PETEK:
09.00-12.00
13.00-17.00
SOBOTA:
09.00-12.00

TRAFO ZA UTAPLANJE
SATNIC 3 STOPNJE

NOVO!

PVC SATNICA AŽ
- dolga življenjska doba
- pred uporabo satnico
povoskajte
- potrebujete zarezo na
obeh robovih satnika

VENTILIRANA OBLEKA IN
JOPIČ

Akcijska cena obleka: **59,10 EUR**
Akcijska cena jopič: **41,80 EUR**

V PONUDBI TUDI EKOLOŠKE
SATNICE IN SATNICE BREZ
OSTANKOV

PITALNIK LR 4L + 3L, DELJEN, PVC
Akcijska cena: **7,00 EUR**

TEHTNICA ČEBELARSKA 200 KG
SMS/ GPRS
od 450,00 EUR

SMUKALNIK CVETNEGA PRAHU PVC
Primeren za AŽ in LR panje
Akcijska cena: **8,73 EUR**

LOGAR TRADE D.O.O.
POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410
 info@logar-trade.si
 www.logar-trade.si

Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.

Akcijske cene veljajo od 01.04.2021 do 30.04.2021 oz. do prodaje zalog. Cene vključujejo DDV.

Spoštovane čebelarke in čebelarji!

Gotovo niste prezrli, da je s to številko Slovenskega čebelarja prišlo do spremembe, do nove pomladne preobleke – papirnatega zaščitnega nadovitka. Ta nadomešča dosedanji plastični ovoj in naslovni kartonček. Zakaj je potrebna ta sprememba?

Pri izdajanju *Slovenskega čebelarja* želi biti Čebelarska zveza Slovenije v koraku s časom, se odzivati na spremembe in zahteve v svetu. V zadnjih desetih letih smo tako januarja 2014 prenovili *Cenik avtorskih honorarjev*, novembra 2019 paketno sprejeli posodobljen *Pravilnik o delovanju medija »Slovenski čebelar«* ter prenovljeno *Politiko oglaševanja v glasilu Slovenski čebelar*. Daleč najopaznejša sprememba pa je nastopila januarja 2017 s spremembo formata glasila iz B5 na A4 ter prenovljeno grafično zasnovo.

Za t. i. eko prehod sem dal pobudo oktobra 2019 in smo jo po pripravljalni fazi sedaj uresničili. Prvotni cilj je bil, da glasilo *Slovenski čebelar* postane prvo v Sloveniji, ki se ovija v biorazgradljivo plastiko, in tako biti pred časom. Po poizvedovanju na tržišču in pri Pošti Slovenije smo razočarani ugotovili, da pri nas niti tedaj in niti danes še nihče ne dobavlja biorazgradljive plastike za ovijanje poštnih pošiljk. Četudi iz Velike Britanije že kakšne tri leta prejemo *Bees for development journal* ovit v biorazgradljivo folijo in četudi v trgovinah že dve leti dobimo biorazgradljive vrečke za sadje in zelenjavo. Razumi, kdor more? Kljub temu naša namera biti prvi ostaja, do tedaj pa se vračamo na ekološko sprejemljivejši zaščitni, papirnati nadovitek, ki ga je *Slovenski čebelar* nekoč že imel, kot lahko pomnite čebelarji z daljšim stažem.

Zakaj je pomembno, da tudi v tem oziru ravnamo trajnostno? Zato ker si ČZS v vseh svojih dejavnostih neposredno ali posredno prizadeva za ohranitev čebel in v širšem smislu tudi za varovanje okolja. **Čebelarji pa so skrbjo za čebele – oprasovalke – tudi varuhi narave.** Vedno bolj se izkazuje, da nam je s svetovnim dnevom čebel uspelo narediti velik premik k zagotavljanju boljših pogojev za preživetje oprasovalcev, še posebej čebel. **Ker želimo še bolje varovati okolje, želimo opustiti plastiko. Z opustitvijo bomo zmanjšali onesnaževanje okolja, in sicer za do 350 kg plastike letno,** da težav zaradi časa, potrebnega za naravno razgradnjo plastike, težav s kopičenjem mikroplastike v organizmih in recikliranja plastike tukaj ne omenjam. Navsezadnje pa ekološko prijaznejše ovijanje pričakujete tudi prejemniki *Slovenskega čebelarja*.

Zakaj ravno zaščitni nadovitek? Alternativa lepljenja naslovne nalepke na naslovnico ne ustreza, ker odstranitev zatrga papir in revija nima zaščite. Kuvertiranje revije je zamudnejše in dražje. Dotisk naslova na naslovnico omeji

prostor za vsebine naslovnice in ne dopušča uporabe premaznih mat in sijaj papirjev, na katerih fotografija pride bolj do izraza, in prav tako revija ostane brez zaščite. Prednosti nadovitka, poleg večje ekološkosti, vidimo v vsaj delni zaščiti revije, dodatnem prostoru za informacije ter v takojšnjem listanju po reviji. Slednje bo verjetno določeno skupino bralcev vzpodbudilo, da *Čebelarja* ne bodo prebirali šele pozimi, ko bo »več časa«, ampak sproti, ko so vsebine aktualne. Zavedamo pa se tudi slabosti, saj nadovitek ne nudi tako dobre zaščite pred morebitnim dežjem in mečkanjem kot plastika. **Vseeno argumenti za spremembo prevladajo.** Na nadovitku boste tako lahko brali predvsem informacije prehodne narave, saj se nadovitek praviloma odstrani in zavrže.

V dobro utečenem uredniškem odboru pa se ne posvečamo le zunanosti, ampak tudi kakovostni notranosti. Za leto 2021 smo še posebej skrbno pripravili letni uredniški načrt, del katerega je tudi obeležitev Glavarjevega leta z nizom člankov. Z namenom vzpodbuditi zanimanje za strokovne vsebine, refleksijo o prezrti kakovosti člankov ter odpraviti pavšalne kritike domnevno prenizke kakovosti smo konec leta 2020 uvedli natečaj za najboljši strokovni članek. Z njim bomo izpostavili in pohvalili kakovostne avtorje, kar bo pripomoglo k postopnemu dvigu kakovosti pisnega in fotografskega ustvarjanja čebelarskih vsebin (podobno kot so h dvigu kakovosti medu pripomogla ocenjevanja). Natečaj predvideva izbor najboljšega slovenskega avtorja, in sicer po izbiri bralcev ter po izbiri uredniškega odbora. Nominirance za leto 2020 smo že objavili na spletni strani ČZS. Pri obeh glasovanjih je zmagovalec isti in nedvoumen. Kdo to je, izveste v nedeljo, 11. aprila, na virtualni ApiSloveniji. H kakovosti glasila že 14 let prispeva tudi natečaj čebelarske fotografije, ki je bil letos sedmič tudi mednarodni.

Štirinajsto leto pa ne teče le fotonatečaju, ampak tudi mojemu urednikovanju našemu glasilu. **Biti urednik Slovenskega čebelarja je velika čast in odgovornost.** Kot deveti zaporedni urednik v 123-letni zgodovini izhajanja se s tem stažem trenutno uvrščam na peto mesto za Janezom Miheličem (33 let), legendarnima Franciškom Rojino (21 let) in Avgustom Bukovcem (20 let) ter Vladislavom Rojcem (19 let). **Naj s sodelovanjem vseh nas v Čebelarju prevladujejo kakovostne vsebine, bodimo zgled trajnostnega ravnanja, naj se pozeba pobere in naj med!**

Marko Borko, vodja izobraževanja in usposabljanja pri ČZS

Borko

KAZALO

UVODNIK

Marko Borko97

OBVESTILA ČZS 99

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Vladimir Auguštin: Preleganje ali tiha zamenjava matice104

Eva Cukjati in Jernej Bubnič: Testiranje matic v vašem čebelarstvu105

Komisija UO ČZS za izkoriščanje čebeljih paš: Prevozi čebel na pašo107

Tanja Magdič: Kakšne so cene medu na slovenskem trgu?109

dr. Andreja Kandolf Borovšak: Točenje medu – skrb za varnost

in kakovost medu111

Eva Markun in Matjaž Levičar: Vpliv podnebnih sprememb

na čebelarstvo in strategija prilagajanja čebelarstva (III. del)113

dr. Trajče Nikoloski: Sajenje in sejanje okrasnih medovitih rastlin116

Franc Šivic: Novice iz sveta117

Franc Šivic: Življenjska zgodba Petra Pavla Glavarja117

DELO ČEBELARJA

Franko Dolgan: Čebelarjeva opravila v aprilu119

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV122

OBVESTILA ČZS124

OGLASI127

V SPOMIN131

INDEX

EDITORIAL

Marko Borko97

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 99

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Vladimir Auguštin: Supersedure or silent queen bee replacement104

Eva Cukjati and Jernej Bubnič: Testing bee queens in your beekeeping105

MB BAS Commission for the exploitation of bee pastures: Transport

of bees to pasture107

Tanja Magdič: What are the prices of honey on Slovenian market?109

Andreja Kandolf Borovšak, DSc: Honey extraction – care for the safety

and quality of honey111

Eva Markun and Matjaž Levičar: The impact of climate change

on beekeeping and the adaptation strategy of beekeeping (part III)113

Trajče Nikoloski, DSc: Planting and sowing of ornamental nectar plants116

Franc Šivic: World news117

Franc Šivic: The life story of Peter Pavel Glavar117

BEEKEEPER'S WORK

Franko Dolgan: Beekeeper's tasks in April119

FROM BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS122

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA124

ADS127

IN MEMORIAM131

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKA ZVEZE SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, noch@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997,

peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Božovičar, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217,

ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski ozivnik: 01/729 61 20,

https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:

Vlado Auguštin: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko:

Tanja Magdič: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si

Nataša Klemenčič Štrukelj: 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:

Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si

Nataša Lilek: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomas.samec@czs.si

Uredništvo: Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si,

www.czs.si/slovenskicebelar.php

Glasiloslovenskičebelarje ustanovilo Slovensko čebelarstvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstvo zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor:

Marko Borko, Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Janez Gregori, Mira Jenko Rogelj, Andreja Kandolf Borovšak, Anton Žakelj

Urednik:

Marko Borko

Uredništvo:

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Lektorica:

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov:

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izražje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice:

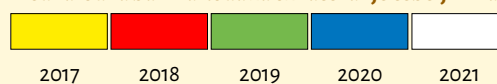
Cela stran: 1044 € (zunanja stran ovitka), 816 € (notranjost, živi rob), 594 € (notranjost), pol strani: 522 € (zunanja stran ovitka), 414 € (notranjost živi rob), 300 € (notranjost), tretjina strani: 198 €, četrtina strani: 144 €, petina strani: 102 €, desetina strani: 42 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 60 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 48 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2,4 €, 11 ali več popravkov 6 €. Popust pri ceni za 4- do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,3 €. Splošni oglasi po 0,3 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV. Politika oglaševanja ter cenik oglasov in osmrtnic v glasilu Slovenski čebelar z dne: 11. novembra 2019 je objavljena na spletni strani ČZS.

Priprava za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7.900. Tiskano: 26. 3. 2021.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Bo pozebol ali ne? Foto: Branko Obranočič. Glavarjevo leto ob 300-letnici rojstva.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarstvo knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, cebelarskaknjiznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.oхранimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ:

Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije: ponedeljek od 10.00 do 14.00,

četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru):

ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00

in petek od 8.00 do 10.00.

Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijske gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Strokovni posvet ApiSlovenija v virtualni obliki – zbiramo prijave! 10. in 11. april 2021

V prihodnost ODGOVORNO in NARAVNO, čebelarim PRIJAZNO.

Glede na trenutno epidemiološko situacijo bo vsakoletni strokovni posvet v organizaciji Javne svetovalne službe v čebelarstvu ApiSlovenija potekal v virtualni obliki (aplikacija Zoom in YouTube kanal ČZS).

Program posveta, sobota, 10. april 2021

- 9.00–9.10: Pozdravni nagovor Boštjana Noča, predsednika ČZS
- 9.10–9.40: Obvladovanje varoze v praksi – moja odgovornost – Alenka Jurić, *UL VF nacionalni veterinarski inštitut, enota Celje*
- 9.40–10.10: Varnost slovenskih čebeljih pridelkov – dr. Andreja Kandolf Borovšak, ČZS, JSSČ
- 10.10–10.40: Nadgradite svoje čebelarstvo po načelih ekološkega čebelarjenja – Mitja Zupančič, KGZS
- 10.40–11.00: Trženje čebeljih proizvodov, ki so malo drugačni – Roman Košale
- 11.00–11.30: Predstavitev tehnoloških rešitev v čebelarstvu 2021
- 11.30–12.30: Obvladovanje varoj v čebeljih družinah: ali lahko selekcioniramo proti varojam odporne čebele? – dr. Jeff Pettis, *predsednik Apimondie (predavanje bo prevedeno v slovenski jezik, razprava bo potekala v živo).*

PRIJAVE za spremljanje SOBOTNEGA posveta ApiSlovenije sprejemamo najkasneje do 8. aprila 2021 na povezavi <https://forms.gle/wdS23vaUSFGxCDJ57>.

Program posveta, nedelja, 11. april 2021

- 9.00–9.30: Čebelarjenje čez leto v mojem čebelarstvu – Slavko Lešek
- 9.30–10.00: Pot do uspešnega ekološkega čebelarjenja, praktične izkušnje – Andreja Smrdelj
- 10.00–10.30: Kako do neoporečnega voska? – Vlado Auguštin, ČZS, JSSČ
- 10.30–10.45: Obležje 15. obletnice penete medicine v Sloveniji
- 10.45–11.00: Razglasitev rezultatov natečaja čebelarstva fotografije 2021
- 11.00–11.15: Razglasitev najboljšega strokovnega članka v reviji *Slovenski čebelar* za leto 2020
- 11.15–11.45: Nadzorovano parjenje matic in pomen plemenitih postaj – dr. Peter Kozmus, ČZS
- 11.45–12.45: Pomembnost selekcije za zdrave in močne čebelje družine v vsakem čebelnjaku – dr. Aleksandar Uzunov, *Fakulteta za kmetijstvo in hrano, Skopje (predavanje bo v srbohrvaškem jeziku, brez tolmačenja).*

PRIJAVE za spremljanje NEDELJSKEGA posveta ApiSlovenija sprejemamo najkasneje do 8. aprila 2021 na povezavi <https://forms.gle/yTQvA8QWqet9dHtdA>.

Vabljeni k poslušanju!

Čebelarji prodajno-razstavnij sejem v Celju bo potekal jeseni!

Trenutne razmere, podaljšanje epidemije in s tem povezanih ukrepov nam na žalost ne dopuščajo izvedbe razstavno-prodajnega sejma čebelarstva opreme ApiSlovenija. Dogodek je v spomladanskem terminu odpovedan. Da pa bi se v letu 2021 vseeno

srečali, bo del sejma ApiSlovenija priključen sejmu MOS, ki bo na celjskem sejmišču potekal od 15. do 19. septembra 2021. O podrobnostih vas bomo obvestili pravi čas.

ČZS in Celjski sejem

18. čebelarji praznik Slovenije in 4. praznovanje svetovnega dne čebel

18. čebelarji praznik Slovenije 2021, praznovanje 4. svetovnega dne čebel in praznovanje stoletnice Čebelarstva društva Lovrenc na Pohorju bomo obeležili **v soboto, 19. junija 2021, v Lovrencu na Pohorju**. Slavnostna proslava bo potekala od 11.00 do 12.30, sledila ji bosta kosilo in druženje ob zvokih narodnozabavnega ansambla. Cena kosila znaša 10,00 EUR (praporščakom pripada brezplačno kosilo). Bone za kosilo boste prevzeli na info točki, kjer boste dobili tudi informacijo o sedežnem redu. V začetku aprila, ko nam bo že znano, če bomo lahko na ta datum izpeljali prireditev, boste vsa društva prejela vabila s prijavnico. Prijavnico bo treba poslati

in poravnati plačilo do 30. aprila 2021. Lovrenški čebelarji bomo pripravili za vas: čebelarstvo razstavo v čebelarstvu domu, razstavo ročnih del Pikapolonice, ogled sušilnice sadja – pajstvo, ogled več kot 100 let stare hiše – Ladejenkove, ogled cerkve sv. Lovrenca in romarske cerkve sv. Marije v Puščavi. Med potjo domov si boste lahko ogledali grad Fala in si v elektrarni Fala ogledali muzej elektrarne. Vse informacije lahko dobite pri predsednici društva Angeli Obrulj, tel.: 070/867 344. Veselimo se srečanja z vami, obljubljam, da se boste domov vrnili z lepimi vtisi iz Lovrenca.

ČD Lovrenc na Pohorju

Odprtje prevoznega paviljona Medena zgodba

Na Čebelarški zvezi Slovenije, Javni svetovalni službi v čebelarstvu, smo po zaključeni pripravljalni fazi 16. marca 2021 življenje vdahnili še enemu velikemu izobraževalno-promocijskemu projektu, s katerim želimo dodobra predstaviti slovensko čebelarstvo doma in v svetu. **Prevozni paviljon Medena zgodba se podaja na pot in bo na svojevrsten način prikazoval delo čebel, čebelarja in sadove njunega sodelovanja!** Čebelarška zveza Slovenije je danes začela novo zgodbo o čebelarstvu. Otvoritveni trak sta, v želji, da bo paviljon obiskal številne prireditve v Sloveniji in tudi v tujini, slavnostno prerezala dr. Jože Podgoršek, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ter Boštjan Noč, predsednik ČZS.

Paviljon je prevozni čebeljak, namenjen izobraževanju, predstavitvi in promociji slovenskega

čebelarstva ter medenih pridelkov in izdelkov. Opremljen je z najsodobnejšo video in zvočno tehniko. V čebelji svet nas popelje s pomočjo vida, vonja, tipa in na koncu tudi okusa, s prav posebno medeno postajo.

Idejo za paviljon *Medena zgodba* je podal predsednik Noč, ki je tudi sodeloval v delovni skupini za zasnovo paviljona v sestavi Lidija Senič, Tanja Magdič, Vlado Auguštin, Simon Golob, Tomaž Samec in projektni vodja Aleš Bozovičar.

Prva polovica notranjosti paviljona je namenjena predstavitvi čebeljih panjev in tehnologiji pridelave medu. V panjih so prikazane čebele s prav posebnimi video vsebinami, ki so nameščene v satih. Pod panjem je nameščena čebelarska tehničnica z vremensko postajo in video nadzorom zunanosti paviljona.

Foto: MB

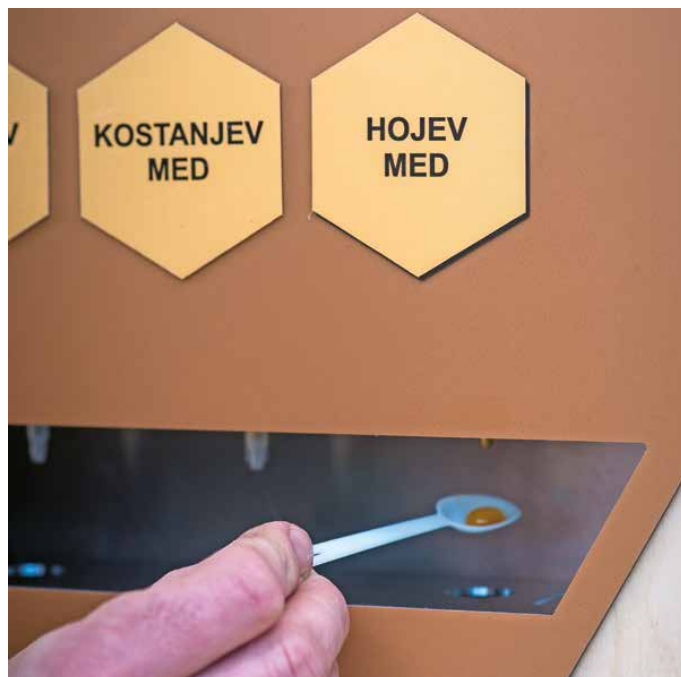

Foto: Klemen Lajevec Photography

Foto: Klemen Lajevec Photography

V nadaljevanju so predstavljeni točenje medu, skladiščenje medu in tudi njegovo pakiranje po vseh standardih varne in zdrave pridelave hrane. Poudarjene so tudi ključne informacije o čebelah in čebelarstvu.

Druga polovica notranjosti paviljona je namenjena predstavitvi čebeljih pridelkov in izdelkov. Poleg prodajnega pulta je prostor za pokušanje različnih vrst medu. Za ta namen je bila razvita prav posebna degustacijska medena postaja, kakršne do sedaj še ni bilo.

Zanimiv in privlačen je tudi zunanji del paviljona. Poleg medene postaje so nameščene elektronske tablice, na katerih so v videih predstavljeni vrste medu, vsi čebelji pridelki, naša avtohtona kranjska čebela in pomemben del našega čebelarstva – apiterapija. Na drugi strani paviljona so na časovnem traku predstavljeni poudarki zgodovine čebelarstva ter najpomembnejše medovite rastline v Sloveniji. Tradicija slovenskega čebelarstva je prikazana s poslikanimi panjskimi končnicami in pročelji AŽ-panjev. Najmlajši pa bodo z didaktičnimi igrami spoznavali ključne posebnosti o čebelah.

V upanju, da ga kmalu predstavimo tudi vam, vas lepo pozdravljamo!

Čebelarstva zveza Slovenije

V življenju se kljub temu, da je relativno kratko, zgodi veliko dogodkov, ki zaznamujejo dobo našega časa. V zgodovino se zapišejo in ostanejo v spominu le dogodki, ki odstopajo po svoji pozitivnosti ali negativnosti! Danes smo bili priča dogodku, ki predstavlja pozitivnost za slovensko čebelarstvo, saj se bo z odprtjem paviljona *Medena zgodba* v širši javnosti promoviralo slovensko čebelarstvo. Sama zamisel in izvedba tega paviljona predstavljata inovativno rešitev in realizacijo!

Jože Smrkolj

Foto: Klemen Lajevec Photography

Foto: Aleš Bozovičar

Paviljon *Medena zgodba* se lahko predstavi tudi v vašem društvu oz. občini. Kot atrakcijo ga lahko uporabite na vaši prireditvi za širšo javnost, ki ji lahko na enem mestu pobljže predstavite čebelarjenje, čebele in čebelje pridelke! Predhodno rezervacijo paviljona lahko uredite pri ge. Barbari Dimc (041/370 409 ali barbara.dimc@czs.si), ki vam bo dala nadaljnja navodila glede prevoza in pogojev uporabe paviljona. Najem paviljona je brezplačen. Seveda pa je potrebno z njim ravnati kot dober gospodar.

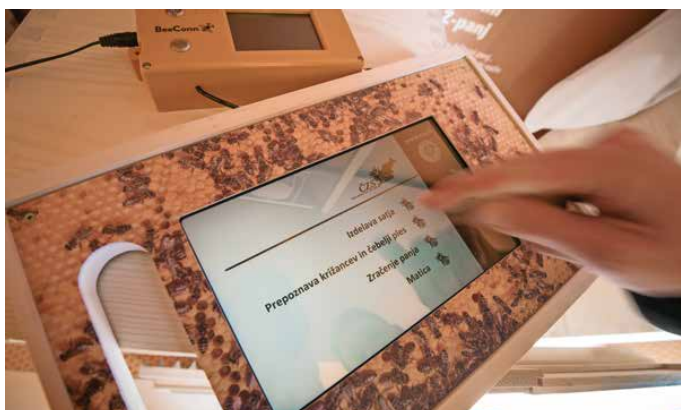

Foto: Klemen Lajevec Photography

Najava 70. občnega zbora Čebelarске zveze Slovenije

Glede na trenutno situacijo s covidom-19 načrtujemo izvedbo 70. rednega občnega zbora ČZS v četrtek, 20. maja 2021, ob 16. uri na sedežu Čebelarске zveze Slovenije, seveda če bodo razmere to dopuščale.

Vabilo z dnevnim redom bo objavljeno v naslednji številki *Slovenskega čebelarja*.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Dodatna sredstva v programu ukrepov na področju čebelarstva že v letu 2021

Že pred nekaj časa je bilo slišati s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) ter medijev informacije, da je Evropska komisija (EK) za novo kmetijsko finančno perspektivo po letu 2020 za 70 % povečala finančna sredstva za sektor čebelarstva. **Velika ali celo največja zasluga za dvig sredstev gre projektu Svetovni dan čebel, ko smo na vseh ravneh poudarjali, da je čebelarstvo potrebno večje podpore, temu pa je prisluhnil Bruselj.** Koliko dejansko predstavlja to povečanje za Slovenijo letno? To predstavlja dodatnih 538.910,00 EUR letno, krito iz nacionalnih in sredstev EU, vsakih po 50 %. **Glede na dosedanja in dodatna sredstva bo imel sektor čebelarstva v Sloveniji tako letno na razpolago 1.298.910,00 EUR.** Ta sredstva se dodelujejo na osnovi števila panjev, ki jih sporočajo države članice. Konkretno se je za programsko obdobje 2020–2022 vzelo število čebeljih panjev v letih 2017 in 2018. Če malo pogledamo sosednje države, ki mejijo s Slovenijo, ugotovimo, da glede na večje število panjev prejmejo tudi več sredstev. Tako je imela npr. Hrvaška v letu 2020 pred povečanjem sredstev na razpolago 1.001.000,00 EUR sredstev EU, Madžarska 3.120.000,00 EUR, Avstrija 880.000,00 EUR, Italija 3.545.000,00 EUR in Slovenija 380.000,00 EUR. Dodatnih 50 % sredstev pa je morala zagotoviti država članica sama.

Do nedavna se ni vedelo, kdaj dejansko bomo čebelarji črpali dodatna sredstev, ki jih je namenila EK, saj o konca programskega leta 2022 za čebelarски del velja Program ukrepov na področju čebelarstva, ki ga je država članica priglasila leta 2019 v Bruselj, hkrati pa se pripravlja nov strateški načrt Skupne kmetijske politike, kamor bo po novem uvrščen tudi čebelarски sektor. Vprašanje smo zato s strani ČZS naslovili na MKGP. V drugi polovici januarja smo bili obveščeni, da je treba urgentno pripraviti spremembo programa ukrepov na področju čebelarstva v RS, v katerega je treba vključiti dodatne ukrepe in dodatna finančna sredstva. Minister MKGPja, dr. Jože Podgoršek, je s sklepom imenoval delovno skupino za

pripravo sektorskih intervencij v čebelarstvu v okviru strateškega načrta 2021–2027, ki se je v 29 članski sestavi lotila priprave tega dokumenta. Potekali so številni sestanki in usklajevanja in 4. marca 2021 je delovna skupina soglasno potrdila spremembo programa ukrepov na področju čebelarstva za obdobje 2020–2022. Tega je MKGP poslalo na EK v mesecu marcu.

Predlog spremembe programa ukrepov vključuje poleg obstoječih še naslednje dodatne ukrepe:

1. V okviru **Tehnične pomoči čebelarjem in organizacijam čebelarjev** se s podukrepom *Sofinanciranje čebelarске opreme* omogoča v letu 2021 **vsem čebelarским društvom nakup po ene čebelarске tehtnice in elektronskih sistemov za nadzor čebeljih družin.** Ukrep je zelo pomemben, več o njem pa sledi v eni od prihodnjih izdaj glasila *Slovenski čebelar*. Prav tako naj bi se razširil tudi nabor čebelarске opreme, pripomočkov in naprav, ki so upravičeni do sofinanciranja in s katerimi čebelarji kandidirajo na javni razpis, in to za obe leti. V okviru ukrepa *Sofinanciranje čebelarске opreme* se obeta zaradi dodatnih sredstev do izteka programskega leta 2021 (to je do 31. julija) še en javni razpis. Dodatni podukrep, ki naj bi bil veljaven v letih 2021 in 2022, je **Vzpostavitev čebelnjakov za prenos znanja v čebelarstvu.** Namen tega ukrepa je postavitev **14 učnih čebelnjakov** na različnih lokacijah za namen praktičnega usposabljanja in izobraževanja o čebelarstvu. V letu 2022 naj bi se v okviru podukrepa *Usposabljanje o čebelarstvu* prenovil del usposabljanja, namenjen čebelarjem začetnikom, in uvedel dodaten sklop usposabljanja za čebelarске inštruktorje, ki bodo usposabljali čebelarje začetnike. Kot podpora usposabljanjem pa naj bi s podukrepom *Sofinanciranje didaktičnih pripomočkov* v letih 2021 in 2022 obogatili sama usposabljanja.
2. Drugi ukrep predstavlja **Zatiranje škodljivcev in boleznih čebel, zlasti varoze.** Novi podukrep *Sofinanciranje zdravil, ki so dovoljena v ekološkem*

čebelarstvu za zatiranje varoj naj bi v obeh letih sofinanciral omenjena zdravila **vsem čebelarjem**, ne samo ekološkimi. Dodatno se je predlagal tudi podukrep **Ugotavljanja žarišč hude gnilobe in njihova sanacija, s katerim se želi v letu 2022 zmanjšati število žarišč hude gnilobe čebelje zalege in s tem škode v čebelarstvu zaradi njenih posledic.**

3. V okviru ukrepa **Podpore laboratorijem za analizo čebelarskih pridelkov** se v obeh letih omogoči čebelarjem iz shem kakovosti koriščenje ukrepa vsako leto za več čebeljih pridelkov.
4. V okviru ukrepa **Obnove čebeljega fonda** naj bi se v okviru obstoječega podukrepa *Subvencioniranje vzrejevalcev čebeljih matic* prav tako obe leti povrnili delni stroški za vzdrževanje trotovskih linij na plemenilni postaji, **ki bodo služile za opravevanje čebeljih matic odobrenim vzrejevalcem matic in morebitnim drugim zainteresiranim čebelarjem.**
5. Ukrep **Sodelovanje s specializiranimi organi za izvajanje programov aplikativnih raziskav na področju čebelarstva in čebeljih pridelkov** se razširja še z dvema podukrepoma. S prvim, to je *Vzpostavitev evidence podatkov za določanje porekla medu*, bomo vzpostavili parametre, ki so pomembni za določanje geografskega porekla medu. Z drugim podukrepom *Aktivnost encimov v medu*, ki naj bi se začel z letom 2022, pa naj bi ugotovili, ali je vir amilaze, ki je v vzorcih medu, lahko tudi naravnega izvora.
6. V okviru ukrepa **Racionalizacija sezonske selitve panjev** se vzpostavlja nov podukrep, to je *Podpora čebelarskim društvom za izvajanje pašnih redov*, s katerim se bodo čebelarska društva s pavšalnim zneskom letno stimulirala za vzpostavitev pašnih redov, in v okviru tega vzpostavitev stojišč za nameščanje čebel na pašo. **V predlogu je zapisano, da bo že v letu 2021 društvo, ki ima potrjen pašni red in določeno število stojišč, prejelo 200 evrov, enako tudi v letu 2022.** Drugi novi podukrep je *Iskanje alternativnih paš in karakteristike medu v povezavi s povzročitelji medenja*, s katerim želimo ugotoviti, ali so glede na spremenjene vremenske in podnebne razmere v zadnjih letih zanimive paše na višjih legah, s čimer bi lahko v primeru ugodnih rezultatov v višjih legah vključili opazovalne postaje v sistem ONS.

Poudarjam, da so vsi gornji ukrepi, ki so del predloga spremembe programa ukrepov, v tej fazi še predlogi, dokler jih EK ne potrjuje. Zato zanje 100-%

Podukrep nakupa tehtnic bo omogočal vsem čebelarskim društvom nakup ene čebelarske tehtnice z elektronskimi sistemi za nadzor čebeljih družin. Podatki iz tehtnic bodo javni in dostopni vsem čebelarjem s pomočjo brezplačnih sporočil SMS, kar nam bo omogočalo spremljanje stanja iz svoje neposredne bližine. Poleg spremljanja medenja se bodo beležili tudi podatki o temperaturi, vlagi, hitrosti in smeri vetra ter količini padavin. Čebelarska društva, opozarjamo vas, da bo ob sprejetju tega podukrepa zelo kratek rok za njegovo izvedbo, zato bodite pozorni na objavo razpisa in na pravočasno oddajo vloge. Za več informacij se obrnite na Aleša Bozovičarja, vodjo ONS (ales.bozovicar@czs.si, 041/644 217).

ne moremo jamčiti, da bodo v celoti potrjeni. Če EK po obdobju 21 dni od prejema zahteve za spremembo programa ne bo sporočila pripomb MKGPju, potem se šteje, da je sprememba programa odobrena. V nasprotnem primeru se postopek sprejemanja podaljša, dokler država članica ne upošteva pripombe v celoti.

Kako pa naprej? Po odobritvi spremembe programa bo treba pripraviti še izvedbeno uredbo, ki bo podrobneje določila samo izvedbo, pogoje itd. Temu bodo sledili še objave javnih razpisov in javnih naročil in sami postopki ter tudi izvedba omenjenih ukrepov. Časa za izvedbo ne bo veliko, saj se programsko leto 2021 končuje z 31. julijem 2021. Pred nami pa so tudi meseci intenzivnega dela na pripravi Strateškega načrta ukrepov Skupne kmetijske politike 2021–2027 za Slovenijo, kamor se po novem na predlog EK uvršča tudi čebelarski program. S tem naj bi se »povečala vidnost sektorja čebelarstva in zagotovilo upoštevanje njegovega prispevka k splošnim ciljem skupne kmetijske politike« (EK, str. 15). Strateški načrt ukrepov SKP tako intervencijo s področja čebelarstva predvideva v drugem specifičnem cilju, to je Krepitev tržne usmerjenosti in povečanje konkurenčnosti, tudi z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji. Ukrepi, ki so bili zajeti v preteklih programih ukrepov na področju čebelarstva, se v novem Strateškem načrtu SKP tako vsebinsko razširjajo. Kaj več o novem strateškem načrtu pa kdaj drugič, ko bo že tudi kaj več znanega.

Lidija Senič, vodja služb ČZS

Vir: Evropska komisija (2019): Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o izvajanju čebelarskih programov.

Preleganje ali tiha zamenjava matice

Vladimir Auguštin

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

vlado.augustin@czs.si

Preleganje ali tiha zamenjava matice je naravni pojav v čebelji družini. Ko je matica ostarela ali izčrpana, jo čebele zamenjajo z novo. Težnja čebelje družine je, da ima vitalno, zdravo, mlado in plodno matico. Ko matica izgubi te lastnosti, v čebelji družini stečejo procesi za ohranitev vrste z zamenjavo matice. Verjetno se sprožijo, ko matica ne izloča več dovolj matičnega feromona, čeprav so v panju ugodne okoliščine za razvoj družine. Ker čebele ob preleganju stare matice ne odstranijo takoj, je mogoče v panju najti dve matici: staro in mlado, ki obe zalegata.

Tiha zamenjava matice se lahko zgodi kadar koli v čebelarji sezoni, to je od zgodnje pomladi do pozne jeseni. Preleganje zgodaj spomladi in jeseni je zelo nezaželeno; prav nasprotno pa je za čebelarja lahko dobrodošlo preleganje v času, ko je dovolj spolno zrelih trotov.

Ob preleganju zgodaj spomladi ali jeseni se nova matica ne more oprasiti, saj v naravi ni dovolj spolno zrelih trotov. Tako stanje lahko čebelar reši na dva načina: da uničuje matičnike in čaka na razvoj trotov ali pa oslabeled družino doda močnejši; dodajanje močnejše družine oslabeled nima ugodnih rezultatov, zato ga odsvetujem.

Čebelarji združujejo družine na več načinov. Če čebelarite z AŽ-panji, priporočam, da preložite sate z oslabeled družino v plodišče izbrane močnejše družine. Družini, ki prelega, najprej odstranite matico, na matično rešetko panja z družino, ki ji boste dodali oslabeled družino, pa položite časopisni papir, ki ga na dveh do treh mestih prebodite s šilom ali žebljem. Nato v tako pripravljeno medišče preložite sate z oslabeled družino. Dodane čebele v nekaj dneh zvečajo luknje v časopisnem papirju in se skozi pridružijo družini v plodišču.

Preleganje se običajno pojavi v najugodnejših pašnih razmerah, ko je v naravi obilo nektarja in cvetnega prahu, in v najmočnejših čebeljih družinah, v katerih so članice vseh starostnih skupin. Sredi svojega gnezda zgradijo do tri matičnike. Tam so varni pred morebitno nenadno ohladitvijo, saj so v okolju s stalno temperaturo 34 °C. Ker je število matičnikov majhno, matica pa vse manj zalega, lahko veliko čebel obilno hrani in neguje matične ličinke z mlečkom. Izkušnje učijo, da so matice iz tihe izmenjave prav zaradi te bogate oskrbe v času razvoja boljše od vseh drugih. Da je to res, pravi tudi Susan Cobey, mednarodna avtoriteta

Prelegalni matičnik

Foto: Franc Šivic

na področju instrumentalnega osemenjevanja in vzreje čebel. Nekateri čebelarji smo imeli priložnost poslušati njeno predavanje v Semiču.

Med preleganjem se ne prekine zaleganje niti ne zastane razvoj čebelje družine, kar je oboje značilnost rojenja. Ob preleganju namreč zalegata tako mati kot hči, druga zraven druge, vse dokler je obilje v naravi in v panju. Takoj ko se medenje ustavi, staro matico čebele odstranijo, v panju pa ostane mlada matica kot edina gospodarica čebelje družine.

Tihe zamenjave matice čebelar ne more napovedati, zato so prelegalni matičniki v čebelji družini naključna najdba. Če pri pregledu čebeljih družin pozno spomladi v sredini gnezda najdete matičnik, lahko dva ali tudi tri, ste lahko prepričani, da gre za preleganje.

Če ima družina zelene morfološke, etološke in gospodarske lastnosti, lahko iz njenih prelegalnih matičnikov na več načinov pridobite dobre nove matice:

1. Iz družine, ki prelega, lahko naredite toliko narejencev, kolikor je zaleženih satov s pokritimi matičniki. Ta način zagotavlja najmanjše časovne razvojne izgube.
2. Če čebelji družini, ki prelega, odvezamete vse matičnike in jih dodate v narejence, bo prelegajoča družina zgradila nove matičnike, ki jih spet lahko predstavite v nove narejence. Tako lahko dobite tudi več kakovostnih matičnikov. Da ohranite moč prelegajoče družine, vsak odvezeti sat z matičnikom nadomestite s satom pokrite stare zalege. Družini pustite zadnji matičnik, iz katerega si pridobi novo matico.

Preleganje ali tiha zamenjava matice je za čebelarja koristen, vendar nepredvidljiv pojav. Če čebelja družina prelega, ko je v naravi dovolj spolno zrelih trotov, ima mlada matica veliko možnosti, da se dobro oprasi. Če preleganje poteka, ko trotov primanjkuje, je čebelar pred težko nalogo, da reši brezmatično družino. ◆

Testiranje matic v vašem čebelarstvu

Eva Cukjati in Jernej Bubnič

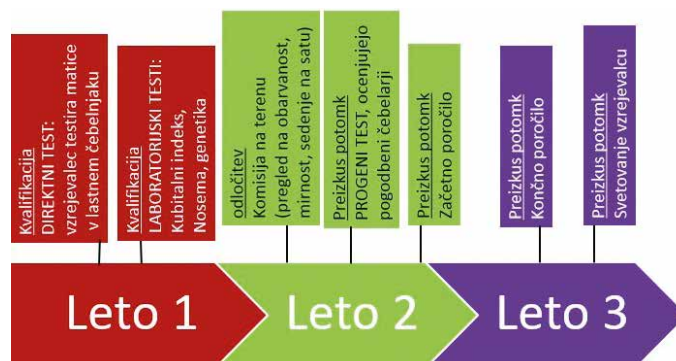
Kmetijski inštitut Slovenije

eva.cukjati@kis.si in jernej.bubnic@kis.si

V Sloveniji v sklopu rejskega programa vzreja matice kranjske sivke približno 30 registriranih vzrejevalcev in vzrejevalcev. Vzrejevalci matic so čebelarji, ki imajo profesionalen pristop k odbiru in razmnoževanju čebeljih matic. To pomeni, da njihovo delo obsega veliko načrtovanja, v času sezone pa tudi veliko pregledov, tehničnega dela, administriranja, vodenja evidenc in testiranja, kar pa ni lahko delo in zahteva veliko odgovornost in doslednost.

Za ugotavljanje kvalitete in genetskega napredka pri vzreji ter strokovno podporo skrbimo na Kmetijskem inštitutu Slovenije (KIS). V sklopu Rejskega programa za kranjsko čebelo vodimo dve vrsti testiranja: direktni test, kjer se testirajo kandidatni matičarji ter progeni test-test potomstva že odbranih matičarjev.

Direktni test opravlja vzrejevalec sam. Namenjen je pridobivanju podatkov o čebeljih družinah, ki jih je sam izbral za nadaljnjo vzrejo in jih bo predlagal kot kandidatne matičarje. Poteka v njegovem čebelnjaku (Slika 1; glej Leto 1). V čebelarški sezoni vzrejevalec trikrat ocenjuje mirnost, rojivost, obarvanost zadka in čistilno sposobnost ter izmeri količino pridelanega medu. Največ dela zahteva PIN-test, t.j. test čistilne sposobnosti čebeljih družin. V direktnem testu vzrejevalec preverja gospodarske lastnosti kandidatnih matičarjev. Na podlagi rezultatov direktnega testa se potem vzrejevalec odloči, katere kandidatne matičarje bo dal v pregled na število spor nosome, kubitalni indeks ter na genetske teste. V jeseni tako na KIS-u mikroskopsko pregledamo delavke teh matic na število spor *Nosema* spp. in jim izmerimo kubitalni indeks, ki mora ustrezati standardom kranjske sivke in se giblje med 2,4 in 3,2. V naslednjem letu (Slika 1; glej Leto 2) vzrejevalce še pred začetkom sezone obišče lečeči veterinar, specialist za čebelje bolezni Nacionalnega veterinarskega inštituta. Nato delovna skupina, ki jo sestavljajo član ČZS-PRO (Priznana rejska organizacija v čebelarstvu), član KIS-DPO (Druga priznana organizacija) in terenski svetovalec, preverimo, če kandidatni matičarji tudi morfološko in etološko ustrezajo kriterijem, ki so opredeljeni v rejskem programu. PRO in DPO izdamo potrebne zootehniške dokumente, vzrejevalec pa prejme tudi nalepke z evidenčnimi številkami matic. Tako potem

Slika 1: Časovni potek vzreje matic

vzrejevalec vodi evidenco matic, vzrejene ter prodane matice pa lahko vpisuje v Izvorno rodovniško knjigo, ki jo vodimo na KIS-u. V zadnjih letih pa na KIS-u izvajamo tudi genetsko preverjanje kandidatnih matičarjev.

Progeno testiranje pa je preizkus v pogojih reje, v katerem se testirajo potomke matic, ki so bile odbrane za vzrejo v tekočem letu. Njegov glavni namen je spremljanje selekcijskega napredka pri vzrejenih maticah. Poteka po celotni Sloveniji pod vodstvom KIS-a in ga lahko opravlja čebelar, ki ima čebelarstvo, veliko vsaj 20–30 čebeljih družin, in je usmerjen v pridelavo medu. Pomembne so zanesljivost, vestnost pri vodenju evidenc ter nepristranskost pri ocenjevanju matic, saj je od poročanj čebelarjev, ki testirajo matice, odvisna nadaljnja izbira v vzrejališčih, kar pomembno vpliva na lastnosti populacije kranjske sivke na slovenskem območju.

Zainteresirani čebelar se po telefonu ali e-pošti prijavi kot kandidat za testiranje. Po pošti prejme vpisni list, ki ga izpolni s svojimi podatki in podatki čebelnjaka, v katerem želi testirati matice, ter obkroži število matic, ki jih je pripravljen testirati. Po končanem razpisu je treba uskladiti število matic, ki jih v test oddajajo vzrejevalci, s številom matic, ki jih želijo v test prejeti čebelarji. Z vsakim čebelarjem potem stopimo v stik in mu še pravočasno sporočimo, koliko matic bo prejel, tako da ima dovolj časa za pripravo.

VABILO

Sodelavci Kmetijskega inštituta Slovenije, Druge priznane organizacije v čebelarstvu, vabimo gospodarsko usmerjene in prevozne čebelarje, da v čebelarški sezoni 2021/22 sodelujete pri testiranju čebeljih matic v pogojih reje (progeno testiranje). Za čebelarje, ki se boste vključili v testiranje matic, bomo izvedli usposabljanje in pripravili program oz. navodila za testiranje. Matice boste prejeli predvidoma v **petek, 18. junija 2021**. Vloge sprejemamo do **20. maja 2021** (01/280 52 41, eva.cukjati@kis.si).

Slika 2: Nalepka z rodovniško številko matice ter kodo QR, prek katere lahko vsak kupec oceni kupljene čebelje matice.

KIS, HACQUETOVA ULICA 17, LJUBLJANA, 1000
LJUBLJANA

Matica: 41054-2020
Oprašena: 03.08.2020
Oznaka:
Datum ocene: 010321
Mirnost:
Rojivost:
Rasne karakteristike:
Donos medu:

Shrani

Slika 3: Spletni obrazec za ocenjevanje čebeljih matic

1; glej leto 3) prejme vprašalnik o uspešnosti prezimitve posameznih družin. To so sicer podatki, ki jih običajno preverja vsak čebelar in niso zahtevni za izpolnjevanje in poročanje. Ob koncu sezone pa je treba izpolniti širši obrazec o lastnostih družin, v katere so bile dodane testne matice. Obsega oceno rojivosti, obarvanosti zadka, mirnosti in donosa medu. Tukaj je potrebna večja natančnost, predvsem pa je pomembno, da je čebelar družine spremljal celotno sezono in si sproti zapisoval opombe.

Po končanem testiranju lahko KIS, na željo vzrejevalca, od čebelarja zahteva vrnitev testiranih matic, sicer pa matice

Konec maja organiziramo sestanek za čebelarje, ki bodo progno testirali čebelje matice. Na njem predstavimo rezultate testiranja preteklih let in razložimo, kako bo potekalo testiranje v tekočem letu, ter testne čebelarje seznanimo s pravili in načini ocenjevanja lastnosti čebeljih družin. Pomembno je, da so čebelarji enotni, oziroma da matice ocenjujejo po enako strogih merilih. Ne želimo matic, ki bi bile enako ocenjene, ampak želimo odkriti razlike med maticami.

Test sicer poteka tako, da vzrejevalec prejme matice, katerih izvor mu je neznan, pozna samo njihovo rodovniško in hrbtno številko. Po približno dveh mesecih na dom dobi vprašalnik, če so bile matice sprejete v družino ter kakšna je kakovost zalege (strnjena, presledkasta). Spomladi (slika

ostanejo v čebelarjevi lasti. Na osnovi dobljenih podatkov na KIS-u izračunamo selekcijski indeks mater testiranih čebeljih matic. Na podlagi rezultatov ima vzrejevalec vsako leto na voljo informacije, ki mu pomagajo pri izbiri matičarjev za naslednje leto.

Sodelavci KIS-a, ko se sezona počasi zaključuje, tudi obiščemo nekatere od testnih čebelarjev, da povprašamo o stanju testnih družin, jih tudi pogledamo, čebelarju pa svetujemo in se z njim pogovorimo o morebitnih težavah in izzivih, na katere je naletel v času ocenjevanja. Dobrodošlo pa je tudi, da se čebelar ob kakršnem koli dvomu sproti obrne na sodelavce KIS-a, saj se tako lahko najhitreje in najučinkoviteje lotimo problema.

Vzreja rodovniških matic v letošnji čebelarski sezoni

Letos je načrtovano, da bo plemenilna postaja (PP) v Zg. Savinjski dolini delovala intenzivneje kot pretekla leta. Oskrbnik PP, ki deluje pod okriljem Čebelarke zveze SAŠA, bo vzrejevalec Tomaž Lesnjak. Trotarske družine, ki so glavni pogoj za kakovostno praho mladih matic, bo zagotovil Kmetijski inštitut Slovenije. Na PP bo nameščena linija čebel, ki se je v preteklem obdobju najbolje izkazala v progenem testiranju, ki ga koordinira in vodi Kmetijski inštitut Slovenije.

Razveseljivo je dejstvo, da je do sedaj že več vzrejevalcev izrazilo pripravljenost za plemenjenje svojih matic na tej PP. Matice odobrenih vzrejevalcev, ki bodo oprašene na postaji, se bodo imenovala **rodovniške matice** in bodo predstavljale najboljši plemenski material v Sloveniji. Namenjene bodo predvsem vzrejevalcem in čebelarjem za nadaljnje razmnoževanje. Seznam čebelarjev, ki bodo letos nudili

nakup, poleg gospodarskih matic tudi rodovniških, bo v drugi polovici maja objavljen na spletni strani: www.kranjska-cebela.si.

Čebelarjem svetujemo, da se za nakup rodovniških matic z vzrejevalci dogovorijo vnaprej (približno en mesec), da bo vzrejevalcem uspelo zagotoviti parjenje mladih matic na plemenilni postaji.

Intenzivnejše delovanje PP spodbuja tudi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, saj si v povezavi s ČZS na različne načine prizadeva za dejavnejše delovanje plemenilnih postaj. Za prihodnja leta si želimo, da bi se vzpostavila še kakšna PP, ki je pred časom že uspešno delovala. Na ČZS si bomo prizadevali, da bomo tovrstne želje čebelarjev ali čebelarskih društev čim celoviteje spodbujali in jim pri vzpostavljanju pomagali.

Dr. Peter Kozmus, strokovni vodja PRO

Na KIS-u pa se tudi trudimo, da bi bili tudi v čebelarstvu v koraku s časom. Tako smo uvedli **kodo QR** (slika 2), ki je na nalepkah na prejetih/kupljenih maticah registriranih slovenskih vzrejevalcev. S to kodo si pomagajo vzrejevalci pri vpisovanju in evidentiranju matic in sledenju porekla posamezne matice. Vsak kupec oziroma testni čebelar pa je vabljen, da jo preizkusi tudi sam. Koda se preprosto prebere (skenira) s pomočjo pametnega telefona. Brez dodatnega truda in tipkanja koda omogoča skok na spletni

obrazec (slika 3), kjer so vpisani podatki matice. Čebelar lahko doda njeno hrbtno oznako, oceno mirnosti, rojivosti, rasne karakteristike (obarvanost obročka) in vpiše donos medu. Ocenjevanje je anonimno. S kodo QR so opremljene vse matice, ki jih odobreni vzrejevalci vzredijo, zato ste tudi vsi čebelarji, ki te matice kupujete, vabljeni, da ocenite kupljene matice, saj nam več ocen za posameznega matičarja omogoča natančnejšo oceno selekcijskega indeksa ter učinkovitejšo selekcijo. ◆

Prevozi čebel na pašo

Komisija UO ČZS za izkoriščanje čebeljih paš

ales.bozovicar@czs.si

Tematika, ki jo razkriva naslov tokratnega prispevka, je velikokrat jabolko spora med čebelarji, ob takšnih letinah in vremenskih stanjih, kot jih imamo sedaj, pa je verjetnost za nejevoljo še toliko večja. Ob 206 čebelarskih društvih, ki so registrirana v Sloveniji, imamo le 72 takšnih, ki imajo potrjen pašni red. Zato je članek namenjen vsem čebelarjem, ki za namen izkoriščanja čebeljih paš izvajajo premike čebel, izvajalcem pašnih redov, ki razporejajo čebele na pašo, ter tudi čebelarjem, ki imajo stacionirane čebelnjake v bližini registriranih stojišč.

Čebelarji, čebelarji prevozniki in upravljavci pasišč moramo skrbeti za dobre medsebojne odnose, enako medsebojno obravnavo ne glede na status posameznega čebelarja, čebelarja prevoznika in upravljavca pasišč, saj bomo le tako dosegli kompromise in v največji meri izkoristili, kar narava ponudi ob upoštevanju vseh omejitev, ki jih že tako ali tako imamo.

Prevoze čebel na pašo pri nas ureja **Pravilnik o katastru čebelje paše, čebelarskem pašnem redu in programu napovedi medenja, Ur. l. RS, št. 60/2013**. Neupoštevanje pravilnika je kršitev, ki se prijavi kmetijskemu inšpektorju. Inšpekcijski nadzor, pooblastila inšpektorjev, ukrepi in kazenske določbe so opredeljeni v Zakonu o živinoreji; 107., 108., 109., 110. in 111. člen.

Pred začetkom nove pašne sezone objavljamo povzetek omenjenega pravilnika v upanju na njegovo boljše razumevanje in čim manjša trenja med čebelarji, ki jih ne more v popolnosti odpraviti noben pravilnik ali zakon.

Izvajalci pašnih redov so lahko čebelarska društva. Ta morajo predložiti vlogo za potrditev pašnega reda, ki jo potrjuje Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo

in prehrano (MKGP). Pogoj za pridobitev in potrditev pašnega reda so registrirana stojišča, na katera lahko čebelarska društva razporejajo čebelje družine oziroma prevozne enote. Čebeljo pašo lahko v Republiki Sloveniji pod enakimi pogoji uporablja vsak, ki je tega sposoben.

Pomen izrazov:

- Pasišče je območje v naravi z ugodnimi razmerami za pašo čebel.
- Paša čebel je organiziran dovoz čebel na stojišče.
- Stojišče je geografsko zaokrožen prostor na pasišču, namenjen začasne dovoze čebel na pašo ali na prezimovanje po potrjenem pašnem redu.
- Stojišča morajo biti od mej območja izvajanja pašnih redov oddaljena najmanj 200 m, izjemoma je razdalja lahko krajša, če se tako dogovorita oba izvajalca pašnega reda.
- Stojišča morajo biti med seboj oddaljena najmanj 200 m. Izjemoma so te razdalje lahko krajše, če za to obstaja utemeljen razlog, ki mora biti naveden v vlogi za potrditev pašnega reda.
- Stojišča morajo biti ob registraciji oddaljena od čebelnjaka najmanj 500 m zračne razdalje, če je čebelnjak naseljen z več kot 40 panji. Če je v čebelnjaku manj kot 40 čebeljih družin, mora biti ta razdalja najmanj 200 m zračne razdalje.
- Kadar gre za stojišče, na katerem bodo čebele tudi prezimovale, lahko izvajalec pašnega reda zahteva, da je razdalja med stojiščem za prezimovanje in najbližjim čebelnjakom z več kot 40 čebeljimi družinami najmanj 1000 m zračne razdalje. Če je čebelnjak naseljen z manj kot 40 družinami, mora biti zračna razdalja najmanj 500 m.
- Čebelar, ki pripelje čebele na pašo v krog s polmerom 3 km od vzrejnega čebelnjaka ali plemenišča odobrenega vzrejališča gospodarskih matic, mora podpisati izjavo, da ima v čebelnjaku samo družine, ki po morfoloških in etoloških značilnostih ustrezajo lastnostim avtohtone kranjske čebele. Obrazec izjave je objavljen na spletni strani MKGP.

Naloge izvajalca pašnega reda (čebelarškega društva oz. poverjenika za pasišča)

Zaželeno je, da čebelarško društvo vsaj dva meseca pred predvidenim začetkom paše v glasilu *Slovenski čebelar* objavi razpis za zbiranje vlog za prevoz čebel na pašo. Nato mora najkasneje 15 dni pred začetkom paše oz. nameravanim prezimovanjem izdati soglasje o namestitvi čebel. V primeru nepredvidljivih paš je ta čas krajši in mora društvo čebelarju odgovoriti najkasneje 24 ur po prejemu predloga za namestitev čebel na pašo. Ob zavrnitvi vloge o namestitvi čebel mora to pisno obrazložiti, saj neutemeljena zavrnitev ob prostih stojiščih ni možna in predstavlja kršitev pravilnika. Če čebelarško društvo ne izda soglasja oz. ne zavrne vloge za namestitev čebel, se ta šteje kot pozitivno obravnavana. Pri izdaji soglasja o namestitvi čebel mora čebelarško društvo, če obstaja dogovor čebelarja in lastnika zemljišča, ta dogovor upoštevati. Čebelarško društvo mora za čas potrjenega pašnega reda voditi naslednje podatke:

- ime in priimek ter podatke za stik odgovorne osebe za izvajanje pašnega reda;
- časovna obdobja, v katerih potekajo posamezne paše na pasiščih;
- pisna soglasja ali pogodbe z lastniki zemljišč za obdobje veljavnosti pašnega reda, kjer so določena stojišča;
- pozitivna mnenja Zavoda za gozdove Slovenije o primernosti stojišč v gozdnem prostoru.

Poleg tega mora za obdobje pet let hraniti dokumentacijo kopij predlogov za namestitev čebel, kopije izdanih soglasij in zavrnjenih soglasij o namestitvi čebel na pašo. Čebelarje mora med pašo obveščati o pomembnih dogodkih in spremembah na stojiščih, ki so za čebele neugodne oziroma nevarne in bi lahko imele za posledico umik čebel s stojišča. Ko se paša konča in ni obetov za njeno obnovitev, glede na napoved službe za spremljanje in napoved medenja, lahko zahteva, da čebelar najkasneje v 48 urah čebele odstrani s stojišča. Prav tako lahko zahteva umik čebel, če čebelar prevoznik povzroči materialno škodo lastniku zemljišča. Čebelar je dolžan odpeljati čebele najkasneje v 48 urah in povrniti povzročeno materialno škodo v skladu s predpisi. Za svoje delo pri razporejanju čebel na stojišče čebelarškemu društvu pripada povračilo na čebelji panj, in sicer do 10 % protivrednosti maloprodajne cene 1 kg medu v preteklem letu. Povprečno maloprodajno ceno medu v preteklem letu ugotovi in objavi Priznana rejska organizacija za kranjsko čebelo v glasilu *Slovenski čebelar* glede na stanje 31. decembra v preteklem letu.

Izvajalci pašnih redov so dolžni Priznani rejski organizaciji v tekočem letu poročati o svojem delu. Priznana rejska organizacija pripravi na osnovi dobljenih

podatkov skupno poročilo in ga posreduje izvajalcem javnih služb s področja čebelarstva in ministrstvu do **30. decembra v tekočem letu. Poročilo mora vsebovati zlasti:**

- naziv izvajalca pašnega reda,
- število predlogov čebelarjev za namestitev čebel na pašo po posameznem izvajalcu pašnega reda,
- število pripeljanih čebeljih družin po posamezni vrsti paše po posameznem izvajalcu pašnega reda in
- število zavrnjenih vlog z obrazložitvami po posameznem izvajalcu pašnega reda.

Zgoraj naštetu velja za čebelarška društva, ki imajo veljaven in s strani MKGPja potrjen pašni red. Če društva pašnega reda nimajo potrjenega, ga ne smejo izvajati. V praksi to pomeni, da zaračunavanje stroškov oz. pašnine ni zakonito. Društvo lahko razpolaga le z uradno registriranimi stojišči, ki so vnesena v Centralni register čebelnjakov z vso potrebno dokumentacijo.

Glavne naloge čebelarja prevoznika:

Čebelar, ki se odloči za prevoz čebel, mora pred prevozom na pašo društvu, na katerega območje želi peljati, najmanj 30 dni pred premikom poslati predlog o namestitvi čebel oziroma vloge. V vlogi mora navesti:

- ime in priimek ter podatke za stik čebelarja;
- registrsko številko čebelnjaka;
- število čebeljih panjev, pripravljenih na prevoz, po posameznem čebelnjaku;
- lokacijo zelenega stojišča;
- dogovor čebelarja in lastnika zemljišča o namestitvi čebel na določeno zemljišče (parcelna številka zemljišča);
- čas načrtovanega dovoza in odvoza čebel na/s stojišča;
- ali gre za predvidljivo ali nepredvidljivo pašo;
- podpis čebelarja.

Takoj ob namestitvi čebel na stojišče mora čebelar na vidno mesto namestiti kopijo aktualnega veterinarskega potrdila za promet s čebelami, izdanega na podlagi predpisov, ki določajo ukrepe za ugotavljanje, zatiranje, obveščanje in preprečevanje bolezni čebel. V času namestitve čebel na pašo mora čebelar redno in strokovno oskrbovati čebele. V primeru krmljenja čebel mora to opraviti v večernem času, preden se zmrača. V brezpašnem obdobju na stojišču ne sme točiti medu. Prav tako je dolžan čebelarškemu društvu plačati za delo razporejanja čebel na stojišče. Če si čebelar sam najde stojišče in pridobi soglasje lastnika parcele, je prav tako dolžan oddati predlog za namestitev čebel izvajalcu pašnega reda, in če ustreza vsem pogojem iz pravilnika, mu ta dovoza čebel ne sme zavrniti. ●

Kakšne so cene medu na slovenskem trgu?

Tanja Magdič

svetovalka za ekonomiko pri JSSČ

tanja.magdic@czs.si

Ste tudi vi med tistimi, ki se sprašujete, koliko je potrošnik pripravljen plačati za vaš med? Da bi vam bilo lažje, smo naredili raziskavo trga, kjer smo ugotavljali, po koliko se prodaja med na trgovskih policah in po koliko ga prodajajo čebelarji. Ceno na trgu ustvarjata ponudba in povpraševanje. Zato smo raziskali tudi, koliko medu prihaja iz uvoza, koliko ga izvozimo in koliko je ocenjena pridelava, ter na podlagi vseh podatkov izračunali povprečno ceno medu na slovenskem trgu. Za zaključek pa razkrivamo tudi, kje med kupuje slovenski potrošnik in kaj mu je pri tem najpomembnejše.

Cene medu na trgovskih policah

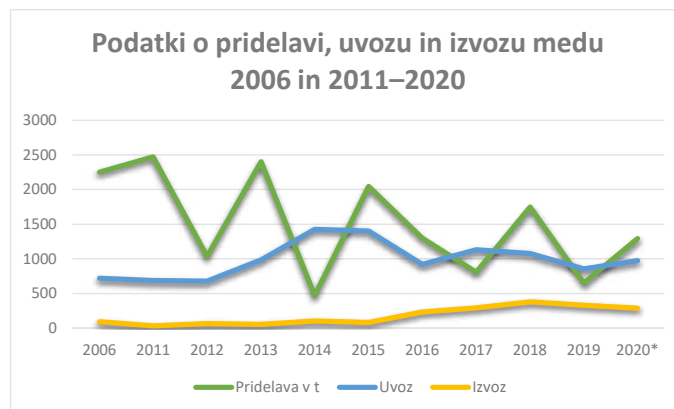
Pogledali smo si cene medu pri petih veletrgovcih na področju Slovenije. Ugotovili smo, da je dobra polovica medu, ki ga ponujajo na trgovskih policah, deklarirana kot tuj med. Povprečna cena uvoženega medu iz držav članic EU in držav, ki niso članice EU, znaša 11,10 EUR/kg, medtem ko cene medu slovenskega porekla dosegajo tudi 25 EUR/kg. V povprečju pa znaša cena medu slovenskega porekla pri veletrgovcih 16,35 EUR/kg oz. **14,72 EUR/900 g**.

Cene medu pri čebelarjih

Preverili smo tudi cene medu pri čebelarjih. Na anketo, ki smo jo v februarju objavili na spletnih straneh ČZS, se je odzvalo 178 čebelarjev, ki svoj med v povprečju prodajajo po ceni 11,29 EUR/kg oz. 10,16 EUR/900 g. Pregledali smo tudi ponudbo medu čebelarjev, objavljeno na spletnih straneh, in ugotovili, da v povprečju znaša cena medu 12,2 EUR/kg oz. 10,98 EUR/900 g.

Podatki o pridelavi medu, uvozu in izvozu medu

Ocena pridelave medu po podatkih opazovalno-napovedovalne službe ČZS je v letu 2020 znašala 1293 ton, medtem ko je po podatkih SURSa odkup znašal 136,4 tone, izvozili pa smo približno 287 ton medu in uvozili okrog 973 ton (na dan priprave prispevka še ni bilo točnega podatka o uvozu in izvozu, zato so ti podatki začasni). Z grafa je lepo razvidno nihanje pridelave medu, ki ga povzročajo podnebne

Graf: Pridelava medu, uvoz in izvoz medu po letih. Vir: ČZS, SURS.

spremembe. Ne glede na to se je uvoz nekoliko povečal v letih 2014–2015, sicer pa je uvoza povprečno nekje približno 1000 ton medu na leto. Izvoz medu se je povečal v 2016 in rahlo rasel do leta 2018 in znaša okrog 300 ton medu na leto.

Kje kupuje slovenski potrošnik med in kaj mu je pri tem pomembno

Po zadnjih podatkih iz leta 2019 kar 85,4 % potrošnikov kupuje med pri čebelarju na domu ali na tržnici, 5,9 % jih kupuje med v specializirani trgovini z zdravo prehrano, 3,9 % v supermarketu in nekaj drugje. Primarni ciljni prodajni trg je domači slovenski trg (Vir: anketa ČZS Tradicionalni slovenski zajtrk 2019, N = 357).

Nekaj medu se prodaja tudi veletrgovcem, vendar je pri njih zelo težko dosežati visoko odkupno ceno, saj ti zahtevajo velike rabate in vključujejo le omejeno število vrst medu na prodajne police. S krepitvijo zavedanja o pomenu lokalne samooskrbe in kakovosti lokalno pridelanih kmetijskih pridelkov se povečuje obisk na tržnicah, kljub temu da se tam prodajajo izdelki višje kakovosti in posledično tudi po višjih cenah kot v nakupovalnih središčih. Iz tega razloga so tržnice dober prodajni kanal. Pri večjih tržnih pridelovalcih prodaja na domu ne zadostuje, zato je treba posegati tudi po drugih prodajnih kanalih. Na osnovi **ankete, ki je bila opravljena na Biotehniški fakulteti v letu 2019**, je bilo ugotovljeno, da je najpomembnejši dejavnik nakupne odločitve medu kakovost medu. Tako je menilo kar 90 % anketiranih. Poznavanje čebelarja, torej tudi porekla medu, je najpomembnejši dejavnik pri nakupu medu za 23 % anketiranih. Ceno kot najpomembnejši dejavnik navaja 7 % anketiranih, embalaža pa dober odstotek.

Tudi na ČZS vsako leto izvedemo kratko anketo v okviru medenega zajtrka, kjer potrošnike vprašamo, kaj je najpogostejši razlog za nakup. V letu 2017 so v anketi sodelovale 604 osebe, ki so kot najpogostejši razlog za

nakup medu navedle zaupanje v kakovosti (49 %) in poznavanje čebelarja (36 %), medtem ko so priročnost lokacije, poreklo in najnižja cena glavni razlog za nakup manjšemu odstotku vprašanih. Podobne rezultate smo dobili tudi v 2019, s tem da ugotavljamo, da je potrošniku vse pomembnejše tudi poreklo. V anketi je sodelovalo 357 oseb, med najpomembnejšimi razlogi za nakup čebeljih pridelkov pa so zaupanje v kakovost (39,5 %), poznavanje čebelarja (30,4 %) in poreklo (19,7 %). Vse to kaže na to, da vstop v **sheme kakovosti**, katerih prednosti so zagotovljena kakovost, znano poreklo in sledljivost, predstavljajo **veliko priložnost za slovenskega čebelarja**.

Koliko je torej pripravljen kupec?

Pri ugotavljanju povprečne cene medu na slovenskem trgu v letu 2020 smo upoštevali podatke

o oceni pridelave ČZS v letu 2020 in podatke o odkupu, uvozu in izvozu, ki jih spremlja Statistični urad RS. Ugotovili smo, da povprečna cena medu v Sloveniji znaša 11,73 EUR/kg oz. 10,56 EUR/900 g, medtem ko se med slovenskega porekla pri veletrgovcih v povprečju prodaja po 16,35 EUR/kg oz. **14,72 EUR/900 g. Med višje kakovosti slovenskega porekla na prodajnih policah dosega višjo ceno.**

Glede na ugotovitve, da slovenski kupec med kupuje pretežno pri čebelarjih in da so mu pri tem najpomembnejši kakovost, okus in poreklo medu, lahko zaključimo, **da je kupec za kakovosten med slovenskega porekla pripravljen plačati tudi 14 EUR/900 g ali več.** Na nas čebelarjih pa je, če bomo to upoštevali in s tem poskrbeli za boljše ekonomičnost svojega čebelarstva, ki nam bo omogočala napredek!

Povprečna cena medu v prodaji na drobno v letu 2020

Komisija UO ČZS za ekonomiko čebelarjenja je na tretji redni seji 18. februarja 2021 sprejela sklep, na podlagi katerega je v skladu s 13. členom Pravilnika o katastru čebelje paše, čebelarjem pašnjem redu in programu napovedi medenja

(Ur. l. RS, št. 60/13) ugotovila in potrdila povprečno ceno medu v prodaji na drobno v letu 2020, ki jo je potrdil tudi UO na svoji redni seji 16. marca 2021. Ta je osnova za obračun povračila stroškov, ki jih imajo izvajalci pašnega reda

pri razporejanju čebel. **Povprečna cena medu v prodaji na drobno v letu 2020** je bila **11,73 EUR/kg**. Po pravilniku se pašnina obračunava v vrednosti 10 % od cene 1 kg medu v prodaji na drobno.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Priporočene cene za čebelje pridelke za leto 2021

Komisija UO ČZS za ekonomiko je na svoji redni seji 18. februarja 2021 sprejela sklep o priporočenih cenah za leto 2021. Priporočene cene so zgolj priporočilo čebelarjem. Pomembno je, da se zavedamo pomena svojega dela in dela svojih pridnih čebelic, in s prodajo po primernih cenah poskrbimo za ekonomičnost svojega čebelarstva.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

* Cvetni prah:

Svež cvetni prah – osmukanec pomeni cvetni prah, ki je po odvzemu očiščen in globoko zamrznjen.

Sušen cvetni prah – osmukanec pomeni cvetni prah, ki je po odvzemu očiščen in obdelan s sušenjem na toplem zraku.

Cvetni prah – izkopanec pomeni cvetni prah, ki je pridobljen z izkopavanjem iz satnih celic.

** Propolis:

Propolis (10 g) pomeni propolis, očiščen vseh primesi, brez vidnih delov voska, navadno strgan iz posameznih delov panja.

Propolis (10 g), pridobljen na ustreznih mrežicah, pomeni propolis, očiščen vseh primesi, pridobljen s tehnologijo dobre čebelarje prakse z lovilnimi pripomočki: plastičnimi mrežami, posebnimi plastičnimi vložki, platnom ...

Čebelji pridelok	Cena (EUR)	Cene čebeljih pridelkov iz ekološke pridelave	Cena medu za sheme višje kakovosti (SMGO, Kraški in Kočevski med itd.)
cvetlični med (900 g)	12,1	15,7	14,5
akacijev med (900 g)	12,7	16,5	15,2
lipov med (900 g)	12,7	16,5	15,2
gozdni med (900 g)	13,4	17,4	16,1
kostanjev med (900 g)	13,4	17,4	16,1
smrekov med (900 g)	14,7	19,1	17,7
hojev med (900 g)	16,1	20,9	19,3
cvetni prah (0,1 kg), osmukanec, sušen*	5,9	7,5	
cvetni prah (0,1 kg), osmukanec, svež, globoko zamrznjen*	5,9	7,5	
cvetni prah, izkopanec (0,1 kg)*	35,3	46,0	
propolis (10 g)**	3,7	4,8	
propolis (10 g), pridobljen na ustreznih mrežicah**	5,9	7,5	
matični mleček (10 g)	11,8	15,5	
vosek (1 kg)	10,2	12,8	
vosek, deviški (1 kg)	17,7	23,0	
čebelja družina (sat pokrite zalege s čebelami)	13,9	18,2	

Točenje medu – skrb za varnost in kakovost medu

dr. Andreja Kandolf Borovšak

andreja.kandolf@czs.si

svetovalka za zagotavljanje varne hrane

Če nas spomladi ne doleti obsežnejša pozeba, potem nas lahko maja že čaka prvo točenje medu. Upajmo, da se letos ne bo ponovila zgodba zadnjih dveh let in bomo natočili tudi akacijev med. Preden se lotimo točenja medu, moramo zadostiti nekaterim osnovnim zahtevam. Poskrbeti moramo za ustrezno osebno higieno. Če zbolimo za nalezljivo boleznijo ali smo prenašalci povzročitelja bolezni, ki se lahko prenaša z živili in imamo znake, kot so bruhanje, driska, izcedek iz nosu, ušes, ..., pri točenju medu ne smemo sodelovati.

Higienske razmere za točenje medu

Med točimo vedno v čistem in ustrezno urejenem prostoru, kar je lahko tudi čebelnjak. Prostor je treba učinkovito očistiti, ne sme biti vlažen in plesniv. Zagotoviti moramo ustrezna umivalna mesta s tekočo vodo, kjer si umijemo roke ter pomijemo pripomočke, ki jih uporabljamo pri delu; to je sicer lahko tudi v drugem prostoru. Tekočo pitno vodo lahko zagotovimo tudi s posodo na pipo, pod njo pa dodamo vedro, kamor odteka uporabljena voda.

Oprema, pripomočki, pribor, embalaža, s katerimi bo med v stiku, morajo biti čisti, izdelani iz nerjavečega materiala, ki ga lahko čistimo, vzdržujemo v dobrem stanju in po potrebi razkužujemo. Ko kupujete embalažo za med, tako skladiščno embalažo kot maloprodajno, od trgovca obvezno zahtevajte pisno izjavo, da je embalaža iz materialov, primernih za živila (plastika, nerjaveča kovina (INOX), steklo, PVC-folija za živila ...).

Zrelost medu

Med točimo, ko je zrel. Po Pravilniku o medu (2011, 2015) takrat, ko vode ni več kot 20,0 %, vsekakor pa naj bo vsebnost vode čim nižja, da je manjša možnost fermentacije – skisanja medu. Preprostih načinov za ocenitev, ali je med zrel, je več, vsekakor pa je najbolj zanesljivo, da vsebnost vode preverimo z refraktometrom. Če čebelarimo v nakladnih panjih, moramo vsebnosti vode posvečati nekoliko več pozornosti, kot če čebelarimo v AŽ-panjih, saj je splošno znano dejstvo, da čebele v nakladnih panjih pokrivajo

Foto: MB

Teškoča voda mora biti vedno pri roki. Posoda z vodo na pipo je rešitev za objekte, ki niso priključeni na vodovod.

med, ki vsebuje več vode kot v AŽ-panjih. Meja 20,0 % vode je postavljena zelo visoko, saj je glede na literaturo med obstojen, če vsebuje manj kot 17 % vode, po naših izkušnjah pa celo nekoliko manj (16,7 %). Med, ki vsebuje več kot 20,0 % vode, bo zagotovo fermentiral, tisti, ki pa vsebuje med 17,0 in 20,0 % vode, pa odvisno od tega, koliko kvasovk vsebuje.

Odvzemanje satov in točenje medu

Pri odvzemanju medenih satov iz panjev uporabljamo takšna sredstva za pomiritev čebel, ki v medu ne puščajo ostankov in ne spremenijo njegovega vonja in okusa. Pri tem lahko uporabimo dim, vendar ne preveč, saj bi lahko imel med okus po dimu.

Medenih satov in/ali naklad z medenimi sati ne postavljamo neposredno na tla. Če je prenos medenih

satov iz panjev do prostora za točenje medu daljši, jih nesemo v posodah ali jih zavijemo v živilsko folijo, da jih zaščitimo pred prahom, razno umazanijo, mikroorganizmi, insekti in njihovimi delci ... Med točenjem nosimo čisto obleko. Med celotnim procesom točenja medu se v tem prostoru ne kadi in ne je!

Precejanje/posnemanje medu

Kljub temu da je vosek prva posoda za med, pa ga v medu ne sme biti, razen če prodajamo med v satju ali med z deli satja. Prisotnost voska v medu ima lahko za posledico spremembo okusa, barve in vonja. Pri točenju priporočamo uporabo cedil, če ga ne uporabljamo, potem moramo prvo posnemanje opraviti najkasneje v treh dneh po točenju. Posnemanje opravimo s posebno ploščico ali s PVC-folijo za živila, ki jo položimo na površino medu, rahlo pritismo, nato istočasno z vseh štirih koncev dvignemo. Na folijo se primejo delci voska in preostala pena, folijo nato odcedimo v drugi posodi. Posnemanje čez nekaj dni ponovimo, lahko večkrat, dokler površina medu ni povsem čista in brez mehurčkov. Ko je med čist, bodisi embalažo napolnimo z njim, bodisi ga vključimo v nadaljnjo predelavo.

Zagotavljanje sledljivosti

Urediti moramo tudi dokumentacijo o točenju medu. Zapišemo datum, lokacijo točenja, količino natočenega medu in oznako serije pridelanega medu. Serija mora biti **obvezno označena na skladiščni posodi**, v kateri skladiščimo med, pa tudi na maloprodajni embalaži pridelka te serije, če roka uporabnosti na maloprodajni embalaži nismo zapisali z besedami uporabno najmanj do, čemur je sledil točen datum (dan, mesec, leto). Vedeti

tudi moramo, koliko pridelka posamezne serije smo že prodali in kakšna je še zaloga. Zapiske lahko vodimo na različne načine. Za evidenco lahko služijo dobavnice, računi, elektronske evidence, evidence v blokkih ali pa jih vpisujemo v obrazec št. 3 v Smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu. Če čebeljih pridelkov ne prodamo končnim potrošnikom, moramo poznati tudi kupce. Od vsake serije vsaj 900 g medu shranimo kot kontrolni vzorec in ga shranjujejo do pol leta po poteku roka uporabnosti medu.

Pristnost medu in skrb za satje

Pri točenju medu moramo tudi paziti, da ne točimo satov s predelano sladkorno raztopino. Pred začetkom paše v spomladanskem času moramo iz medišča odstraniti sate, v katerih bi lahko bila predelana krma za čebele, ki je posledica krmljenja za zimsko zalogo ali spomladanskega krmljenja. Sate z zalogo z vencem hrane za čebele, ki smo jih iz plodišča prestavili v medišče in pri katerih je možnost, da vsebujejo krmo za čebele, označimo in poskrbimo, da jih pri točenju ne točimo.

Za pridobivanje medu je najprimernejše deviško satje, zato skrbimo za redno menjavo satja.

Pazimo, da se držimo navodil veterinarjev in proizvajalcev zdravil, ko pravijo, da med uporabo zdravil v panju ne sme biti satja namenjenega za pridelavo medu. ◆

Viri:

Pravilnik o medu (Ur l. RS, št. 4/11, 9/15).

Veljanovski Geremia, V., Meglič, M., Kandolf Borovšak, A. in sod. (2015): *Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu na načelih sistema HACCP*. Brdo pri Lukovici: Čebelarstva zveza Slovenije.

Meglič, M. (2011): *Odvzemanje in točenje medu V: Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje*. Zdešar (ur.). Brdo pri Lukovici: Čebelarstva zveza Slovenije, str. 241–249.

Moja praksa skrbi za pristen med

Čebelarim na treh stacionarnih lokacijah v osrednji Sloveniji in na Gorenjskem z AŽ- (9S,10S,11S) in LR-panji. Moj prvi cilj je in bo vedno kakovosten med, zato še posebno pozornost polagam na zimsko zalogo predelanega sladkorja. Zaradi prostorske stiske z odlaganjem praznih satov v shrambo pozimi sate puščam v medišču panjev. Po zadnjem točenju pol satov iz medišča odstranim. Krmim s sladkorno raztopino v kanticah, ki jih polagam v izpraznjeni mediščni prostor. Rajši krmim več kot manj, s tem pa tudi koristno zaposlim kratkožive poznopoletne čebele. Spomladi, ko nastavim drugo satje v medišču, odstranim sate s predelanim sladkorjem, ki jih

uporabim za narejence. Pri širjenju prostora za zaleganje v plodišču odstranim dva sata, polna zimske zaloge, in ju prestavim v medišče skupaj nad gnezdom. Čebele tako zaznavajo hrano, kar je pomembno, da matica čim bolj zalega. Pri prvem povečanem donosu medicine, pri meni v času cvetenja sadja, ta sata odstranim. Uporabim ju za narejence ali za dodajanje (hranjenje) v času slabih pomladnih vremenskih razmer, ki so v zadnjih letih prepogoste. Na ta način je, na začetku sezone, v medišču vedno satje brez predelane sladkorne raztopine.

Tomaž Pintar, terenski svetovalec JSSČ

Vpliv podnebnih sprememb na čebelarstvo in strategija prilagajanja čebelarstva (III. del)

Eva Markun in Matjaž Levičar

matjazlevicar1@gmail.com

Pri ukrepanju proti podnebnim spremembam sta ključna dva koraka: prvi je blaženje podnebnih sprememb, ki vključuje čimprejšnje in čim obsežnejše zmanjševanje emisij toplogrednih plinov ter prehod na obnovljive vire energije, drugi pa predstavlja ukrepe za prilagoditev na že prisotne spremembe podnebja in tiste, ki nas še čakajo. Spremembe podnebja spreminjajo in otežujejo medenje, posledično pa preživetje čebel in drugih opraševalcev. Kljub vsemu, kar bomo (upajmo) storili za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, se ne bomo mogli izogniti spremembam podnebja, ki bodo posledica segrevanja zaradi toplogrednih plinov, ki smo jih že spustili v ozračje v preteklih desetletjih. Nanje pa se lahko pripravimo in poizkušamo njihov vpliv na čebele in opraševalce omiliti.

Prilagajanje čebelarstva podnebnim spremembam

Čebelarški sektor tako kot kmetijstvo potrebuje jasno in ciljno strategijo prilagajanja čebelarstva na podnebne spremembe, ki bo podprta z raziskavami vpliva podnebnih sprememb na drevesne vrste in čebele ter druge opraševalce. Za izvedbo učinkovite prilagoditve pa ne bo zadostoval zgolj poziv institucijam za potrebne spremembe, temveč bo potrebno veliko skupnega truda in sodelovanja tako vsakega čebelarja, čebelarških društev, zvez kot tudi pristojnih institucij.

I. Usmeritve za vsakega čebelarja za prilagoditev na podnebne spremembe

Zmanjševanje negativnih vplivov lastnega čebelarstva na okolje

Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov (TGP): Čebelar si lahko naredi izračun, koliko sam prispeva k izpustom toplogrednih plinov zaradi porabe goriv in električne energije. Podatke lahko zbere z zbiranjem

Sajenje medovitih dreves obenem ustvarja ponor TGP.

računov za goriva in porabo elektrike ter nato poizkuša optimizirati porabo. V prihodnosti se pričakuje prehod na alternativna goriva, kar lahko upoštevamo pri menjavi vozila za potrebe čebelarstva. Upoštevati je potrebno, da se tudi pri pridelavi in proizvodnji sladkorja ustvarjajo toplogredni plini.

Ustvarjanje ponorov TGP: Z zasaditvijo novih dreves se ustvarjajo ponori TGP, saj drevesa vežejo ogljikov dioksid iz ozračja. Na lastnih zemljiščih lahko ohranjamo vitalnost dreves (drevje staro med 10 in 50 let ima največji potencial za črpanje ogljikovega dioksida). V okviru čebelarških društev je mogoče sodelovati pri sajenju medovitega drevja na zasebna in državna zemljišča. V okviru dogovora med lastniki zemljišč in čebelarškimi društvi ZGS-ONS (ČZS) se lahko pridobijo tudi brezplačne sadike (o teh smo objavili članek v SČ 2/2021, str. 37).

Blaženje vplivov podnebnih sprememb v lastnem čebelarstvu

Prehrana čebel: Čebeljim družinam moramo omogočiti dobro prehranjenost s cvetnim prahom in medom. Ogljikove hidrate (med) izjemoma lahko nadomeščamo s konzumnim sladkorjem, cvetnega prahu pa ne. Vsak čebelar si naredi načrt pašnih virov za okolje okoli čebelnjaka. Na podlagi tega predvidi, ali imajo čebele celo sezono na voljo cvetni prah.

V brezpašnem obdobju čebelam priskrbimo cvetni prah in medicino s saditvijo rastlin v okolici čebelnjaka, ki cvetijo predvsem v poletnem obdobju. To so ajda, sončnice, facelija ter razna zelišča, kot so šetraj, korejska meta itn. Bodimo pošteni in od kmetov ne pričakujemo, da bodo njihove površine polne cvetočih rastlin, medtem

Foto: Zavod za gozdove Slovenije

ko imamo mi pred čebelnjaki redno košeno trato. Raje sami zasejmo in zasadimo površine, ki so nam na voljo. Dajmo prednost rastlinam z obilo cvetnega prahu. V preteklosti smo že videli uspešne akcije ČZS pri promociji setve ajde, ki zdaj v določenih predelih Slovenije pomeni dobro pelodno in medicinsko pašo v poletnem in jesenskem času. Poleg tega so se sadili lipe, javorji in drugo rastlinje. Podprimo take akcije in jih tudi sami pripravljajmo. Sadimo lahko tudi evodije (*Evodia danielii*) in sofore (*Sophora japonica*). Razmislimo lahko tudi o morebitnem projektu »sivka za sivko«, kjer bi čebelarji okoli čebelnjakov nasadili sivko in druga zelišča. Zanimive za saditev so tudi kasneje cvetoče lipe, kot denimo srebrnolistna lipa (*Tilia tomentosa*), ki cveti po lipovcu (*Tilia cordata*). Še kasneje od srebrnolistne lipe cveti Henryjeva lipa (*Tilia henryana*), ki cveti v avgustu. Obe izdatno medita.

Prav tako se lahko prilagodimo z izbiro panjskega sistema. Razumeti moramo namreč, da čebele cvetni prah v obdobju njegovega obilja praviloma shranjujejo v satju. Plodišče panja mora biti dovolj veliko, da imajo čebele na voljo dovolj satja, da poleg zalege shranijo dovolj cvetnega prahu, medu in predelane sladkorne raztopine za uspešno preživetje brezpašnih obdobj in prezimovanja. Vsekakor bodo plodišča na 9 ali 10 AŽ-satih premajhna za daljša brezpašna obdobja, kar se tiče zalog cvetnega prahu ter tudi zalog medu in predelane sladkorne hrane. Pogoste bodo namreč toplejše zime brez prekinitev zaleganja, kar bo pomenilo velik pritisk na zaloge hrane. Že sedaj je nemogoče pričakovati normalen spomladanski razvoj do prvih donosov medicine zgolj s 15 kg zimske zaloge hrane. Pred prvimi donosi medicine (ponavadi s sadnega drevja) mora družina imeti najmanj 7 kg hrane v plodišču. Če k tem 7 kg prištejemo še vso porabo hrane od konca hranjenja poleti/jeseni preteklega leta, dobimo realno potrebo

Henryjeva lipa (*Tilia Henryana*) cveti avgusta.

po količini hrane za normalno prezimovanje. Zato je tu na mestu tehten razmislek o uporabi panjskih sistemov, ki omogočajo boljše možnosti za preživetje čebeljih družin v skrajnih pašnih pogojih, ki so posledica podnebnih sprememb.

V obdobju vročinskih valov se bodo temperature lahko povzpele celo čez 40 °C v senci, temni panji na neposrednem soncu pa lahko presežejo 70 °C na sprednji strani. Poročila

z Balkana poročajo o taljenju satja v takšnih pogojih. Zato tudi odsvetujemo, da so panji pobarvani s temnimi barvami. Pozimi toplo žrelo vabi čebele ven, kjer lahko ozebejo ob hladnem pišu, poleti pa lahko povzročita, da čebele trpijo v vročini in so prisiljene v hudi vročini iskati in vnašati vodo za hlajenje zalege. Če imamo čebelnjake izpostavljene soncu, se priporoča, da poizkušamo čebelnjak vsaj malo zasenčiti.

Voda: Čebelar je dolžan čebelam namestiti vodo v bližini čebelnjaka, ki jo nujno potrebujejo za preživetje. Družine, ki trpijo žejo, niso sposobne skrbeti za zalego, zmanjšajo se tudi morebitni donosi medu. Ob skrajnih temperaturah bo čebelam vedno težje iskati vire za preživetje, tudi vodo.

Zdravstveno varstvo čebel v okviru podnebnih sprememb: Pričakujemo lahko celoletno zaleganje matic, brez zimskih prekinitev. To pomeni precej zahtevnejše zatiranje varoze. Nujni bodo postali poletno prekinjanje zaleganja, različni pristopi izolacije matic v izolatorjih, delanje ometencev ter drugi načini umetnega ustvarjanja pogojev, ko v čebeljih družinah ni pokrite zalege in se lahko učinkovito zatirajo varoje.

II. Usmeritve za vzdrževanje medovitosti površin v Sloveniji

Vzdrževanje medovitosti gozdov

Zaradi predvidenih sprememb v sestavi gozdov ter predvsem že obstoječega umikanja iglavcev iz nižinskih gozdov (napadi podlubnikov ipd.) je zaradi zaščite preživetja žuželk, ki so odvisne od medicine, mane in cvetnega prahu, nujno razmisliti, s katerimi drevesnimi vrstami bomo nadomeščali vrste, ki se ne bodo sposobne prilagajati novim podnebnim pogojem, npr. z odpornejšo tujerodno grško jelko. Z veliko preudarnostjo bo treba razmisliti o vnosu drevesnih vrst, ki naravno uspevajo v pogojih, ki bodo kot posledica podnebnih sprememb nastali na področju Slovenije. Ključno je, da se medovitost slovenskih gozdov ne zmanjšuje ter da se umikajoče medovite vrste, predvsem smreke in jelke, ne nadomeščajo izključno z nemedičimi drevesnimi vrstami, kot sta bukev in duglazija. Prav tako je treba razmisliti, katere drevesne vrste bodo za zasaditev priporočali akcijski načrti sanacije gozdov, ki so bili poškodovani v vremenskih ujmah, kot so vetrolomi in žledolomi, ki bodo vedno pogostejši. Tudi tu je potrebno, da se medovitost gozdnega sestaja ne zmanjšuje ter da se pri zasaditvah upošteva tudi dovolj velik delež medovitih listavcev. V gozdnogojitvene načrte bi bilo treba vključiti medovite rastline ter spremeniti obravnavo drevesnih vrst, kot sta lipa in javor, saj bosta obe vrsti v prihodnosti pomembni za premoščanje brezpašnih obdobj, ki bodo posledica spomladanskih pozeb in upada medenja kostanja.

Turška detelja oziroma esparzeta (*Onobrychis viciifolia*)

Usmeritve za vzdrževanje in povečevanje medovitosti kmetijskih površin

Zaradi predvidenih pogostih pozeb in daljših brezpašnih obdobij bodo travniške in kmetijske površine predstavljale pomemben vir medicine in cvetnega prahu, ki bosta omogočala preživetje čebelam in drugim opraševalcem. Vsekakor je za čebele in druge opraševalce zelo škodljiva prezgodnja košnja. Zaradi prezgodnje košnje cvetja ni, po drugi strani gre za nepopravljivo škodo biološki raznovrstnosti na samem travniku. Onemogoča tudi semenitev mnogih rastlin, ki posledično trajno izginejo s travnikov. S pomočjo kmetijske politike je smiselno usmerjati rabo travniških površin v prijaznejšo čebelam in drugim opraševalcem. To zajema košnjo, ko večina cvetnic odcveti in seme dozori, ter ohranjanje nepokošenih pasov s cvetnicami vsaj do konca čebelarke sezone. Smiselno je tudi spodbujati setev določenih vrst medovitih rastlin v travniške površine. Turška detelja oziroma esparzeta (*Onobrychis viciifolia*) npr. v zemljino dodaja precejšnje količine dušika ter tudi komposta. Po drugi strani cveti v maju in potem še enkrat okvirno 30 dni po košnji.

Tudi orne površine predstavljajo čebelam pomemben vir medicine in cvetnega prahu, če so zasejane s čebelam privlačnimi rastlinami. Za čebele so pomembne rastline, kot so: oljna ogrščica, različne detelje, sončnice, stročnice, buče, facelija in druge.

Strategija prilagoditve čebelarkega sektorja na podnebne spremembe na ravni države

I. steber – krepitev zmogljivosti za obvladovanje prilagajanja čebelarstva na podnebne spremembe:

- Pogosto posodabljanje katastra čebelje paše glede na naravne nesreče, vetrolome in druge spremembe v sestavi gozdov.
- Priprava strokovnih podlag za opazovalno-napovedovalno službo za pripravo katastra čebelje paše v prihodnosti pod vplivom podnebnih sprememb.

- Priprava specialne vremenske napovedi za čebelarje, ki bi poleg vremenske napovedi vsebovala še podatke o stanju rastlin in stanju suše

II. steber – izobraževanje, ozaveščanje in svetovanje

- Ozaveščanje čebelarjev o podnebnih spremembah in vplivu na čebelarstvo.
- Ozaveščanje javnosti in lastnikov gozdov o vplivu podnebnih sprememb na gozdove in opraševalce ter o pomenu ohranjanja medovitosti gozdov in kmetijskih zemljišč.
- Izobraževanja o prilagajanju tehnologije čebelarjenja na podnebne spremembe glede na boljše obvladovanje škodljivcev čebel in preživetje čebeljih družin.

III. steber – vzdrževanje in pridobivanje novega znanja z raziskavami in pilotnimi projekti glede podnebnih sprememb in prilagajanja nanje

- Preučiti možnosti premostitve poletne brezpašne dobe in brezpašja zaradi spomladanske pozebe.
- Proučiti vrednost izgube iglavcev in gozdnega medenja, vezanega na smrekove in jelove sestoje, ter raziskati možnosti nadomeščanja z drugimi vrstami medecih iglavcev.
- Proučiti možnost uporabe avtohtonih in tujerodnih rastlin za večjo odpornost medovitega rastja proti podnebnim spremembam.

IV. steber – ukrepi kmetijske in gozdarske politike ter spremembe obstoječih predpisov

- Spodbujanje ukrepov, ki prispevajo k ohranjanju opraševalcev, povečevanju in stabilizaciji medovitosti krajin ter prilagajanju na podnebne spremembe.
- Med ukrepe kmetijske politike se vključijo usmeritve, s katerimi se bodo zmanjševale emisije TGP v čebelarstvu.
- Podpirajo se naložbe v zasebne gozdove, pod pogojem, da se ohranja ali povečuje njihova ekološka in proizvodna funkcija medovitosti.
- Pri sprejemanju gozdnogospodarskih načrtov se ovrednoti ekološka in proizvodna funkcija medovitosti gozda ter sprejmejo ukrepi za ohranjanje in sajenje medovitih rastlin v gozdovih.
- Financiranje sadik medovitih rastlin in sredstva za njihovo oskrbo in zaščito.
- Sajenje avtohtonih in tujerodnih, neinvazivnih medovitih rastlin na javne površine za premostitev brezpašnih obdobij, pa tudi na gozdne površine, ki so poškodovane v žledolomih in vetrolomih.

V. steber – krepitev mednarodnega sodelovanja in partnerstva pri prilagajanju čebelarstva podnebnim spremembam

Sodelovanje v raziskavah na temo podnebnih sprememb in njihovega vpliva na čebele in čebelarstvo (KIS, BF, NIB, ARSO itn.).

Sajenje in sejanje okrasnih medovitih rastlin

dr. Trajče Nikoloski

nikotraj@gmail.com

Rastlinske vrste, ki nudijo čebelam hrano, v obliki medicinske in/ali manove paše, navadno pa tudi pelodne, in tako omogočajo njihov razvoj, imenujemo medovite rastline. Pomembne medovite rastline, na katerih čebele nabirajo medicino, so: enoletnice, okrasne zelinate trajnice, zelišča in dišavnice, grmovnice in drevesa. Čebelji vrt mora biti privlačen za čebele, pa tudi uporaben za čebelarja, zato lahko, ko razmišljamo o rastlinah, ki jih bomo sejali, sadili in gojili, da bodo privlačne za čebele, s pravilno izbiro rastlin naredimo čudovito sožitje v okolici čebelnjaka.

Načrt za sajenje in sajenje

O ureditvi in zasaditvi čebeljega vrta sicer odločamo sami, vendar smo precej odvisni od naravnih in drugih danosti. Zato na čebelji vrt ne sadimo podnebju, tlom ali legi neprimernih rastlin. Vsakemu čebelarju priporočam, da, preden se loti kakršnega koli dela, naredi zasaditveni načrt. Najbolje je, da si načrt zasaditve pripravimo tako, da si bo cvetenje eno- in dvoletnic ter trajnic sledilo čim bolj neprekinjeno, od zgodnje pomladi do pozne jeseni. Preden se odločite, kaj boste sadili na določenem mestu, se vedno prepričajte, koliko sonca, vetra in mraza je mesto deležno. Rastline so nezahtevne, se prilagodijo razmeram, ki morda niso popolnoma idealne, pa tudi ne popolnoma nasprotne njihovim potrebam. Rastline, ki jih čebele rade obiskujejo, posejemo v skupinah povprek po celem vrtu ali pa si ustvarimo kotiček, obrobek oz. gredico za čebele. Na vrtu ločimo sončno, polsenčno, senčno in izpostavljeno lego; te vplivajo na izdelavo načrta za zasaditev. Tako bomo lažje združevali rastline, ki rade rastejo skupaj, in jih gojili na svojem vrtu.

Priprava tal

Sajenje je pomemben korak pri ureditvi vrta, zato ga opravimo pravilno in kakovostno. Pred setvijo ali sajenjem moramo pripraviti zemljo v gredici. Zemlja naj bo bogata s hranili, rahla in po kakovosti primerna za rastline, ki jih mislimo saditi. Na čebelji gredici morajo imeti vse rastline dovolj prostora za uspešno rast in razvoj. To so večinoma nezahtevne rastline, ki

Slika 1: Zasadišče domačega vrta s poudarkom na okrasnih medovitih rastlinah z rastlinami: ameriški slamniki, sončnica, laška repa, cinija, bodoglavci, drobnjak, perunika, pegasti badelj, ognjič, sivka, rman, timijan.

Slika 2: Primer zasaditve čebelje gredice, ki je najprivlačnejša za čebele in druge opravevalce. Pravi čebelji vrt – medovite rastline, dišavnice, začimbnice, zdravilne rastline, kot so: drobnjak, origano, luštrek, rabarbara, timijan, šetraj, navadna črna meta, mačja meta, žajbelj, v ozadju pa so še sivka, bazilika in rožmarin.

uspevajo na skromni zemlji. Dovolj je, da zemljo pred sajenjem osnovno pognojimo s skromno količino dobrega organskega gnojila, drugače pa niso zahtevne za dodatno oskrbo. Velika večina medovitih rastlin ne zahteva več kot to, da jih posadimo v pravo zemljo in na ustrezno mesto pred čebelnjakom ali na vrtu, da jim od časa do časa damo malo ljubezni, dovolj vode in nekaj hranil.

Izbira medovitih rastlin

Izbiramo med cveticami in zelišči, ki so nam vseh in koristijo čebelam in čebelarju. Bodimo pozorni na barve cvetov, ki so čebelam privlačne, to so: modra, vijolična, bela in rumena. Izberemo sončni del vrta, zaščiten pred vetrom. Čebele moti, da jih veter premeta pri pristajanju. Če delamo čebeljo gredico, naj rastejo nižje rastline ob robu in večje v sredini gredice oz. proti severu. Rastline lahko gojimo bodisi iz semen bodisi iz delov rastlin, če ne gre drugače, jih lahko tudi kupimo.

Foto: Trajče Nikoloski

Po sajenju vedno zalijemo tla. Sadike sadimo večinoma v maju, ko preneha nevarnost pozebe. Previdno jih pripravimo in posadimo na vnaprej predvidena mesta. Medovita zelišča lahko sadimo v mešanih posevkih med vrtnine, odlično pa se obnesejo tudi kot del okrasnega vrta. V nadaljevanju vam predlagam nekaj najpogosteje uporabljanih enoletnic, vzpenjavk, dvoletnic in trajnic kot idejo za mešane vrtno zasaditve za čebeljo gredico: astre, bazilika, bela detelja, cinija, drobnjak, facelija, gorjušica, grenik, vrtni mak, komarček, koriander, kozmeja, monarda, ožep, volčji bob, marjetica,

sončnica, melisa, kadulja, ognjič, origano, rdeča detelja, spominčice, timijan, vijolice in druge. Nekaj primerov zasaditev si lahko ogledate na sliki 1 in 2.

POZOR! V čebelam prijaznem vrtu nikakor ne uporabljamo pesticidov. Tudi pri vzgoji rastlin velja enako kot pri vzreji čebel. Bolj kot se bomo vračali k naravi, bolj zdravo hrano in okolje bomo imeli. Narava je prečudovita stvaritev, a je ponekod že precej onesnažena. Zato biti danes čebela sploh ni lahko, ker ni čudežnega sveta za čebele. Zato predlagam, da ne silimo čebel v smrt, naredimo čebelji vrt. Naj medi! 🍯

Novice iz sveta

Evropa

Bera medu je bila lani ena najslabših v zadnjih desetletjih. Delovna skupina za med pri Copa Cogeci iz Bruslja ocenjuje, da je bila za 40 % nižja od običajne. Obenem sporoča, da se zaradi uvoza cenenege in potvorjenega medu cene v Evropi niso zvišale. Etienne Bruneau, predsednik delovne skupine, meni, da je evropsko čebelarstvo v nevarnosti in da je treba uvesti skupno evropsko prodajno promocijo, kakršna že obstaja za mleko in meso. Obenem je treba pooprrediti kontrolo nad uvoženim medom iz tretjih držav in zahtevati jasno navedbo o njegovem poreklu. Vzroki za slabo letino so močna deževja v času čebelje paše, ponekod hude poplave

in kasneje suša v južnih in vzhodnoevropskih deželah, ki so največje pridelovalke medu v Evropi. Tako je znašala lanska pridelava akacijevnega medu na Madžarskem komaj 10 % od običajne letne količine, na Portugalskem in v južnih delih Italije pa so čebelarji pridelali 70 do 80 % manj medu, kot ga pridelajo v normalnih letinah. Bernhard Heuvel, predsednik nemške zveze poklicnih čebelarjev, se boji, da se bo pojavilo na trgu še več ponarejenega medu, kot ga je bilo do zdaj. Zato svari potrošnike: »Vsak naj pred nakupom medu natančno preveri njegovo poreklo, in če je to dvomljivo, naj ga ne kupi.«

Prevod in priredba Franc Šivic

Vir: Spiewok, S. (2021): Miserable Ernte. *Deutsches Bienen Journal*, št. 1, januar 2021, str. 4.

Življenjska zgodba Petra Pavla Glavarja

Franc Šivic

franci.sivic@gmail.com

V 18. stoletju sta se rodila dva pomembna moža, ki sta s svojimi deli močno vplivala na razvoj slovenskega in tudi evropskega čebelarstva. To sta bila Peter Pavel Glavar in Anton Janša. Oba povezuje dokaj tragična usoda. Glavar je vse življenje trpel, ker ga je takoj po rojstvu zapustila mati in je nikoli ni več videl, njegov domnevni oče, baron Peter Jakob Testaferrata, župnik in upravitelj Komende, tedanje posesti malteških vitezov, pa ga ni priznal za svojega sina. Janša podobnih težav ni imel, toda njegova tragika je v tem, da je umrl sredi svojega najbolj ustvarjalnega obdobja, star komaj 39 let.

Pojdimo v leto 1721. Nekega jutra se znajde na pragu komenske graščine košarica, v njej otrok in ob njem listek z napisom v latinščini: »Maj 1721 – 2. maj: krščen je bil Peter Pavel, nezakonski sin Jerneja Glovarja in njegove priležnice Marije. Botra sta bila Pavel Glovar in Uršula Trojer. Krstil sem vikar Jožef Ulrich.« Lahko si predstavljamo, kakšne misli so se morale poditi po glavi Jakoba Testaferrate, ko je na svojem pragu našel sad svojega greha. Da je bil otrok res njegov, potrjujejo številna dejstva. Iznajdljiva mati je navedla za očeta nekega Glovarja, torej priimek, ki do tedaj na Slovenskem ni obstajal, jasno pa nakazuje povezanost s priimkom Testaferrata, ki pomeni v italijanščini železna glava. In še dejstvo, da je dala dečku dve imeni, kar je bilo v navadi pri otrocih plemenitega rodu. Posebej pa potrjujejo baronovo očetovstvo številna pisma, ki sta si jih izmenjavala oba moža v letih med 1744 in 1763; v njih sicer ni zaslediti nobenega priznanja o očetovstvu,

Peter Pavel Glavar

Baron Peter Jakob Testaferrata,
domnevni oče Petra Pavla Glavarja

toda ves odnos daje slutiti, da gre za najtesnejšo krvno povezanost.

Za najdenčka je poskrbel domači kaplan Andrej Rogelj; po njegovem posredovanju ga je vzela v rejo družina Basaj iz vasi Vopolje pri Cerkljah, kje je deček preživel otroška leta. Kar doma se je naučil brati in pisati, pri 14 letih pa je odšel v Ljubljano za svojim krušnim bratom in prijateljem Jernejem Basajem, s katerim je bil poslej vse življenje povezan kot s pravim krvnim bratom. Skupaj sta stanovala in obiskovala jezuitsko gimnazijo; Glavar jo je končal z odliko. Verjetno je že tedaj začutil klic po duhovništvu, ki ga je potem vodil v Gradec na teološki in filozofski študij. Star je bil komaj 21 let, ko se je iz Gradca vrnil z magisterijem iz filozofije in dovršenim študijem teologije ter v žepu še z odličnim priporočilnim pismom dekana teološke fakultete. Videti je bilo, da so mu odprta vsa vrata in da ga čaka lepo, prijazno življenje. Toda mučilo ga je še kup vprašanj, na katera si je želel dobiti odgovore. Predvsem je hotel izvedeti, če je Jakob Testaferrata res njegov oče in če mu lahko preskrbi spregled od zadržka nezakonskega rojstva, da bo lahko pel novo mašo. Baron je tedaj služboval kot papežev guverner v Ascoliju v Italiji. Zato se je odločil, da ga obiše in z osebnim stikom uredi vse zadeve. Konec junija 1743 se je v Senju vkrcal na trgovsko ladjo in se odpeljal v italijansko pristanišče Ancona ob jadranski obali, od tam pa jo je peš mahnil v Ascoli, kamor je prišel ves raztrgan, zaprašen in utrujen. Baron ga je očetovsko sprejel ter ga postavil za nekakšnega hišnega oskrbnika. Po mesecu dni bivanja v Ascoliju je dobil spregled od zadržka nezakonskega rojstva, vendar je ostal še eno leto v Italiji in Testaferrati pomagal pri raznih opravilih. Ta je imel dovolj priložnosti, da je dobro spoznal Glavarjeve vsestranske sposobnosti, posebej še smisel za vodenje gospodarstva. Verjetno se je že tedaj odločil, da prav njega postavi za svojega naslednika v Komendi, torej za dušnega pastirja in za oskrbnika posestva malteških vitezov. Sredi leta 1744 se je Glavar poslovil od očeta

ter se ponovno vkrcal na ladjo, namenjeno v Senj. Tam je v septembru prejel mašniško posvečenje, nekaj dni za tem pa je na Trsatu pel novo mašo, ki jo je daroval za Testaferrato. Ko je ostareli Maltežan zvedel za to dejanje, mu je napisal ganljivo pismo in ga prosil, naj se ga še naprej spominja, ker je »zaradi svojih grehov, ki so veliki«, zelo potreben molitve.

Po vrnitvi v Komendo je Glavar takoj prevzel v oskrbništvu posestvo, po enem letu pa je z vodstvom reda malteških vitezov sklenil zakupno pogodbo, po kateri je Maltežanom odvajal določeno vsoto denarja. Takšna zakupna pogodba je za vsakega dobrega gospodarja stimulatívna, ker mu omogoča, da lahko del presežnega dobička spravi v svoj žep. To je vedel tudi Testaferrata, ki je večkrat poskušal dvigniti najemnino, toda naletel je na oster Glavarjev protest in navadno se je moral oče ukloniti sinu. Tudi ta razmerja dajo slutiti, da sta si bila ta dva moža mnogo več kakor naključna znanca. Denar, ki ga je Glavarju uspelo prihraniti, mu je že po petih letih omogočil gradnjo večnamenske beneficijarne stavbe, v kateri je med drugim namenil prostor svoji zasebni knjižnici in sedežu osnovne šole. Namen slednje je bila vzgoja nadarjenih dečkov revnih faranov, za katere starši ne bi mogli plačevati stroškov šolanja. Kakor druge župnijske šole je tudi komendska sprejemala otroke slovenskega rodu in je s tem opravljala pomembno vlogo pri nastajanju slovenskega izobraženstva. Glavar se je zavedal, da je znanje osnova za materialni napredek nekega naroda, zato je za svojo šolo izbiral najboljše učitelje, ki jih je lahko našel. Imenitniki tedanje dobe so ga kljub mladosti zaradi njegove izobrazbe in delavnosti zelo spoštovali. Tekoče je govoril in pisal latinsko, grško, nemško, italijansko, francosko, špansko, hrvaško – pa seveda slovensko. Podložniki so ga kot svojega dušnega pastirja in odličnega pridigarja naravnost oboževali. Bogato teoretično znanje, ki ga je dobil iz knjig z najrazličnejših področij človeškega ustvarjanja, pa je najprej preizkušal v praksi, in če se je obneslo, ga je posredoval tudi drugim. Predvsem je to veljalo za naprednejše načine obdelovanja zemlje, za rejo živine, za čebelarstvo, sadjarstvo, vinogradništvo itd.

Prišlo je usodno leto 1765 in Glavarju je potekla najemniška pogodba z malteškim viteškim redom. Ko naj bi bila že v tretje podaljšana, je prišlo z Malte pismo, da veliki mojster reda De Pinto pogodbe ne namerava obnoviti. To je bil za Glavarja hud udarec. Dve leti prej je na Malti v visoki starosti umrl njegov oče Testaferrata, ki mu je do tedaj vedno pomagal urejati razmerja z malteškimi vitezi. Bilo je očitno, da se ga red želi odkrižati, saj je bil v njihovih očeh neodpustljiv sad greha enega njihovih članov. Toda Glavar, vaje trpljenja in težav, se je kmalu pobral. Na srečo je v 20 letih gospodarjenja na komendskem posestvu prihranil toliko denarja, da je z njim kupil nekoliko

zanemarjeno graščino Lanšprež pri Mirni na Dolenjskem in se tja za vedno preselil. Najhuje je bilo slovo od faranov, na katere se je medtem srčno navezal in so ga vzljubili kot očeta.

Na Lanšprežu ni več služboval kot župnik, zato je imel na voljo več časa in je lahko vse sile usmeril v posodobitev ter obnovo svojega posestva. Najprej je obnovil graščino, kmalu pa je postavil še opekarno in mlin, dva velika kozolca, katerih osmerokotni zidani stebri še danes kljubujejo zobu časa, sezidal klet in kaščo ter kupil prvi mlatilni stroj. Dalje je dal zasaditi velik vinograd, urediti nov sadovnjak s 600 drevesi in lastno drevesnico za sadna in gozdna drevesa, ki jih je delil zastoj med podložnike. Nadaljeval je z izobraževanjem. V času, ko je na Dunaju cesarica Marija Terezija ustanovila prvo čebelarško šolo, je takšno šolo na Lanšprežu osnoval tudi Glavar. Ker je srčno želel dvigniti tedanje čebelarstvo na Kranjskem na višjo raven, se je lotil pisanja knjige z naslovom Pogovor o čebeljih rojih. Knjigo je uspešno končal, toda ko bi morala biti natisnjena, je prejel z vodstva Kmetijske družbe v Ljubljani pismo, da se je rokopis izgubil. Verjetno je bil to eden od hujših udarcev v

njegovem življenju, ki je načel njegovo zdravje in se po njem ni več opomogel. Telesne moči so začele pešati in tako se je njegova pot iztekla sredi mrzle zime – 24. januarja 1784. Njegove posmrtno ostanke so položili v grobnico grajske kapele, kjer je že počival njegov krušni brat – general Jernej Basaj.

Tri dni pred smrtjo je naredil oporoko, ki predstavlja sklepno dejanje vsemu njegovemu delu in s katero se je pokazal v najzlahtnejši podobi. Izvrševalcem oporoke je namreč naročil, da celotno posest po njegovi smrti prodajo, z izkupičkom pa zgradijo v Komendi nasproti benefikatne hiše veliko bolnico za revne farane komendske župnije ter za ubožne lanšpreške podložnike, ki jim v boleznih in starosti nihče ne pomaga. Ta bolnica je delovala do konca zadnje svetovne vojne. Danes je svojevrsten spomenik plemenitemu srcu enega največjih Slovencev 18. stoletja. ◆

Viri:

Šivic, F. (ur.), Zupan, J. (ur.) (2004): *Obujeni spomin: ob 220-letnici smrti Petra Pavla Glavarja*. Lukovica, 120 strani.

Mihelič, S. (1976): Peter Pavel Glavar, čebelar, čebelarški pisec, učitelj in organizator. str. 20–65. V: Mencej, M. (ur.). *Ob 200letnici pisane besede o slovenskem čebelarstvu*. Ljubljana, 335 strani.

Čebelarjeva opravila v aprilu

Franko Dolgan – Narin

franko.dolgan@gmail.com

April je nestanoviten, pogosto deževen. Toda vreme ne ustavi burnega razvoja čebelje družine. Je mesec pred pašno sezono, zato moramo čebelam nameniti več pozornosti. April in maj meseca sta meseca, ko se držim pravila, da me čebela ne potrebuje vsak dan, ko pa me, je to še isto minuto. Se pravi, ničesar ne smem narediti prezgodaj in ničesar prepozno. Ta mesec je prvi pomembnejši mesec v pašni sezoni. Pri delu s čebelami si ne smemo privoščiti napak. Če določen poseg pri čebelah opravimo prezgodaj, bomo zavrlji njihov razvoj, če pa prepozno, pa bomo med prvo glavno pašo lovili roje. V obeh primerih ne bo donosa medu. Jaz osebno sem ta mesec pri čebelah vsaj enkrat tedensko in si vse skrbno zapisujem.

V tem mesecu opravimo še zadnjo selekcijo med družinami. V gospodarnih panjih šibke družine s presledkasto zalego razderemo in jim dodamo rezervno družino. Ker prezimujemo v plodišču, rezervno družino dodamo v medišče, še prej pa odstranimo matico iz plodišča. Če pa je družina zaostala v razvoju zaradi

Družino s poapnelo zalego ometemo in panj razkuzimo.

premalo zimskih čebel, ki bi vzredile prvo generacijo kratkoživih čebel, ali zaradi pomanjkanja prostora za zaleganje matice (blokada s hrano) in je družina iz lanske sezone označena kot družina, ki ima dobre lastnosti, jo preselimo v rezervni 9-satni panj, kjer jo bomo imeli za vzrejni material. Ravno tako menjamo družine pri maticah, ki imajo neprimerne lastnosti, kot so agresivnost in delavke z rumenimi obročki. Če pa se pojavi pri družini poapnela zalega, takšno družino

Foto: Franko Dolgan

Cvetenje 80 let stare jablane

ometemo in panj obžgemo z ognjem. Šele nato damo novo družino v panj.

Ob lepem sončnem vremenu, ko so pašne čebele na divji češnji, regratu in kasneje na cvetju sadnega drevja, lahko izkoristimo čas za označevanje matic. Označujemo jih s pisalom za označevanje matic (za leto 2021 je bela barva). V ekološkem čebelarstvu je prepovedano prirezovanje kril maticam, zato tega ne počnemo. Postopek označevanja poteka po tem vrstnem redu: z desno roko primemo matico za krila, nato z levo roko za nogo ali oprsje ter z desno uporabimo pisalo. Opisani postopek je za desničarje, za levičarje je obraten. Za učenje uporabite trote, šele nato se lotite označevanja matic.

Pospeševanje razvoja

Če smo prejšnji mesec sate z zalego obrnili za 180° po vertikali, se pravi zasukali zalego od spredaj nazaj, jih bomo sedaj zasukali za 180° po horizontali, medeni venec gre na dno. Pri naslednjem posegu v družino te sate postavimo nazaj v prvotno lego. Pri družinah, ki pa so še malo blokirane s hrano, pa vsakega drugega in venec hrane z dletom nastrgamo. V sredino gnezda dodamo prazen sat, ki ga bo matica uporabila za zaleganje. V tem mesecu vsako družino obravnavamo individualno. Se pravi pospešujemo razvoj družin, ki že tako ali tako prednjačijo pri razvoju, saj želimo izkoristiti njihov potencial. Če pa se družina razvije preveč in prehitro, pa ji odvzamemo sate z zalego in čebelami. Takšno družino razderemo in na njeno mesto vstavimo rezervno družino. To je najhitrejša in najcenejša preprečevanje rojenja. Ponavadi pride do tega šele v maju.

Nastavitev medišč

Najprej postavimo v medišče prazne sate in satnice. Nato pri naslednjem posegu (čez en teden) prevesimo dva sata nepokrite zalege s čebelami. S tem v medišče privabimo mlade čebele, v plodišču pa matici omogočimo prostor za zaleganje. Prevešena sata tudi

Cvetenje različnih hrušk

označimo, da ju kasneje ne bomo iztočili, saj vsebujeta še zimsko zalogo hrane. Pomembno je, da to opravimo pri družini, ki podseda celotno plodišče in ima vsaj šest satov zalege v 9 oz. 10satnem panju. Gnezdo strnemo in damo ob gnezdo satnici, če to dopuščajo pašne razmere in moč družine oziroma gradilni nagon. Če ni tako, pa damo ob gnezdo prazne sate, ki so pripravljene za zaleganje. Če to opravimo prezgodaj, bomo zavrli razvoj. To je pri meni edino prevešanje zalege. Po tem ukrepu gre višek zalege in čebel samo še za rezervne družine oziroma za krepitev družin v 12-satnem panju.

Obnova satja

Moje čebelarstvo ni usmerjeno v pridobivanje cvetličnega medu od sadnega drevja in regrata. To pašo izkoristim za razvoj družin in obnovo satja, ki mi ga primanjkuje. Prve satnice vstavljam v panj tik pred začetkom cvetenja divje češnje. Ali eno ali dve, pa je odvisno od moči družine ter njenega gradilnega nagona. Satnice postavimo ob gnezdo. V družinah imamo tudi nedokončane sate iz prejšnjega leta. Če jih začnejo graditi, to uporabimo kot nekakšen barometer za oceno gradilnega nagona. Čeprav sem človek, ki želi delati vse sistematično in nadzorovano, imam te družine označene, da jim potem pogosteje dodajam satnice. Takšne družine so v sezoni sposobne zgraditi veliko več satov od drugih.

Izrezovanje trotovine

Za zmanjševanje števila varoj je v ekološkem čebelarstvu priporočljivo izrezovanje trotovine. Nekaj let sem to prakticiral, nato pa sem to prakso zaradi lastnih opazanj opustil, pa tudi zaradi večjega števila družin je to dodatno delo. Zato je zelo pomembno, da v zimskem času, ko ni zalege in so vse varoje na čebelah, odstranimo skoraj vse varoje, tako da jih v družini ostane manj kot 50. Trotovine ne izrezujem tudi zato, ker čebelja družina tako ali tako potrebuje določeno število trotov in k temu v spomladanski sezoni tudi stremi.

Zato jaz gradilni nagon izkoristim za gradnjo satov in ne gradilnikov. Je pa res, da ker uporabljam osnove iz trikotnikov in polovičk satnic, čebele v prve sate vgradijo tudi trotove celice. Opažam, da ko dosežejo določeno število trotov, prenehajo graditi trotove celice. Zato družinam ob gnezdo dodam sate s pretežno trotovskimi celicami. S tem posegom zavrem gradnjo trotovine in hkrati pospešim zaleganje trotov. V družinah, ki pa jih uporabim kot trotarje, pa dodam tudi dva ali celo tri takšne sate. V ekološkem čebelarstvu se pač čebelar mora sprijazniti, da nima vseh satov lepih, s celicami za čebeljo zalego. Ampak iz izkušenj povem, da takšna čebelja družina deluje bolje. Manj je nagnjena k rojenju, seveda ob manjših in rednih posegih v družine v tem mesecu.

Prodaja oziroma nakup čebeljih družin

April je tudi mesec prometa s čebelami. Eni prodajajo, drugi kupujejo, ali zaradi odmrtja družin, širjenja čebelarstva ali pa zaradi začetka čebelarjenja. Pri nakupu je pomembno, da je prodajana družina zdrava, dobro razvita (dovolj živalna), z mlado matico, na mladem satju. Priporočljivo je, da kupujete od čebelarja, ki vam da na izbiro družine, da lahko s svojim mentorjem izberete družine, ki vam ustrezajo. Se pravi, da prodajalec pred vami odpre panj in vam pokaže družino. Nakup čebel opravimo pri zaupanja vrednem bližnjem čebelarju, ki za prodane čebele tudi jamči in vam bo vedno na voljo z dodatnim nasvetom. Čebele ne smejo izhajati iz območja kužnega kroga hude gnilobe čebelje zalege. Prodajalec mora imeti veljavno potrdilo za promet čebeljih družin, ki vključuje tudi namembno

Foto: Franko Dolgan

Nekatere družine imajo večjo vneto za gradnjo satja.

lokacijo oddanih čebel. Če ste oziroma želite ekološko čebelariti, je treba kupiti čebele od čebelarja, ki ima veljaven certifikat za ekološko čebelarstvo.

Pasišča, stojišča in stalni čebelnjaki za ekološko čebelarjenje

Po ekoloških načelih in zakonodaji je za postavitve čebel treba upoštevati razdaljo vsaj 1 km od avtocestnega križa in avtocestnih odsekov ter strnjениh mestnih središč. Najmanj 3 km pa od odlagališč, sežigališč odpadkov in industrijskih območij. Za postavitve čebel si oglejte tudi Karto neprimernih območij za ekološko čebelarjenje v Republiki Sloveniji. Natančnejše pogoje si lahko tudi preberete na obnovljeni podstrani ČZS »Ekološki čebelarji«.

Kot sem zgoraj opisal, se v tem mesecu začne resnejše delo s čebelami. Ekološki čebelarji smo posebej pozorni, da se držimo načel ekološkega čebelarjenja, h katerim smo tudi zavezani. 🍯

Intervju z Janezom Levstikom, oblikovalcem čebelarstva svečane obleke

Foto: Janez Levstik

G. Janez Levstik, v začetku tretjega tisočletja ste oblikovali čebelarstvo svečano obleko. Od tedaj je minilo skoraj 20 let. Kakšni so vaši spomini na njene začetke in kakšen pomen je doslej pridobila?

Kar težko je dojeti, da je minilo že 20 let. Spominjam se navdušenja, ki nas je takrat prevzemalo v pripravah na prvi svetovni

kongres Apimondije v Sloveniji. S srcem smo bili vsi pri stvari in iztekla se je celo bolje, kot smo pričakovali. Tudi obleka je dobivala same pohvale, tako od domače kot tuje javnosti, in še danes je tako, ponosen sem nanjo.

Takratna glavna skrb je bila sicer izgradnja čebelarstva centra v Lukovici, nekaj manjša pa je bila namenjena manj zahtevnim zadevam, ki pa bi vseeno kongresu prispevale svoj pozitivni pečat. G. Šivic, ključna oseba pri pripravi kongresa, je menil, da se morajo slovenski čebelarji predstaviti svetu tudi z ugledno zunanjo podobo, ne samo z edinstvenimi prapori. Spominjam se, da sta bila že prej v *Slovenskem čebelarju* prikazana dva predloga svečane čebelarstva obleke. Oba sta sprožila veliko govorjenja in komentarjev, a nobeden ni bil uresničen. Na eni od sej upravnega odbora, katerega član sem bil, je g. Šivic predlagal komisijo (gdč. Kralj, ga. Gabršček, gdč. Vozelj, g. Sever, g. Vehovec, g. Šivic in jaz), ki naj bi izpeljala ta projekt, in mene, zaposlenega v modni industriji, za njenega vodjo. To nalogo sem prevzel in najprej k sodelovanju povabil neko modno svetovalko; brez plačila – kot

smo delali drugi – ni hotela sodelovati. Na fakulteti so študenti pod vodstvom ge. prof. Gabrščik napravili več predlogov svečane oprave slovenskega čebelarja. Nekaj je bilo zanimivih, a so bili le delno sprejemljivi ali skoraj neizvedljivi. Zato sem v nekaj tednih pripravil komisiji svoj predlog z utemeljitvami, da mora biti obleka funkcionalna, športno-elegantna, primerna za vse svečane priložnosti, za moške in ženske, trajna in mora na prvi pogled spominjati na nekaj čebeljega. Barvne poskuse sem delal na računalniku, vodila pa me je barvna asociacija na starejše čebelje satovje. Ravno tako sem na računalniku oblikoval vzorce materiala za telovnik, ki naj bi prikazovali čebelje satovje v najlepši luči in bi se barvno skladali s hlačami in suknjičem. Ure in ure sem presedel in preizkušal razne kombinacije in na koncu le prišel do zelenega – toda samo na papirju. Predlog je komisija sprejela.

Začel sem iskati ponudnike vzorcev osnovnega materiala. Med dvanajstimi je bil najustreznejši iz tovarne Majšperk. Izdelava satena za telovnike tudi ni bila preprosta. Po štirih sestankih v tovarni Svilanit so mi le izdelali vzorec žakardne tkanine satovja, ki pa je bil narobe obrnjen (počez), s čimer se nisem strinjal in težko jih je bilo prepričati, da so z obilico dela popravili tkalski program. Na koncu sem jim bil le hvaležen, ker je nastalo, kar sem želel. Lažje je bilo s kravato in šalom, ker so uporabljali isto barvno prejo že pri satenu za telovnike.

Drugo poglavje je bilo, kako doseči barvno in oblikovno usklajenost obleke in klobuka, ki naj bi vsaj malo spominjal na klobuk, ki ga je nosil Anton Janša (npr. z risbe Božidarja Jakca) in naj bi bil hkrati modno eleganten. S tedanjim direktorjem tovarne Šešir, ki je bil precej trd pogajalec, smo se po pregovarjanju le dogovorili, da približajo obliko in barvo osnovni obleki, vendar jim v niansi in trdoti materiala to ni čisto uspelo.

Tretje poglavje dela je bilo, kako spraviti obleko v materialno stanje – najti proizvajalca. Na razpis, ki sem ga poslal štirim, takrat še delujočim konfekcijskim tovarnam, je bilo prvo vprašanje, koliko tisoč kosov bo naročenih. Vsi so namreč delali samo velike serije in niso bili prilagojeni na individualno proizvodnjo. Po naključju sem se srečal z gospo Krefl iz podjetja Bunny iz Nazarij, ki je bila pripravljena prevzeti skrb za razvoj in izdelavo obleke. Po več sestankih v Nazarijih, Celju in Laškem smo le dobili prvi vzorčni model obleke, s katerim sem bil sorazmerno zadovoljen. Z g. Kreflom sva se pogovarjala, kako obleko predstaviti širši čebelarški javnosti. Predlagal je, da organiziramo malo modno revijo ob celjskem čebelarskem srečanju. Z velikim pričakovanjem smo jo uspešno izvedli leta 2002 na XXV. srečanju v Celju. Za to smo se dolžni zahvaliti gospodu in gospe Krefl, ki pa sta si obetala mnogo več naročil od kasneje prejetih.

Skice in vzorci materialov za obleko

Tovarne so pričakovale naročila blaga v tisoče metrih, a dosegala so jih le nekaj deset. Temu primerno je bila kalkulacijska cena seveda kar visoka, saj je šlo za izdelavo po individualnih merah.

Po letu 2005 je ekonomska in lastniška preobrazba v slovenskem gospodarstvu dosegla takšen razmah, da so tudi tekstilna podjetja eno za drugim propadala, ker niso bila več konkurenčna odprtemu svetovnemu trgu. V nadaljnjih desetih letih ni bilo več mogoče dobiti domačega tekstila, ki smo ga potrebovali za obleko. Namesto njih so se začeli pojavljati uvoženi ponaredki, ki so od zahtevanih odstopali tako barvno kot tudi kakovostno. Tako so vsa dotedanja prizadevanja »padla v vodo«.

V zadnjih letih ste zaradi odstopanj lastnosti materialov od zahtevanih poskrbeli za zaščito obleke pri patentnem uradu, za referenčni model in za podelitev koncesije ČZS izdelovalcu oblek (Šmigoc). Zakaj je bilo pomembno narediti te korake?

Zaradi omenjenih odstopanj in ponaredkov se je pokazala potreba po patentni zaščiti obleke. Da jo pridobimo, sem predlagal že ob njenem nastanku, ampak takrat vodstvo ČZS mojega predloga ni sprejelo.

Obleko so najprej izdelovali trije, štirje krojači, ker nabava materiala in modnih dodatkov sprva ni bila problematična. Ko pa je vsega zmanjkalo, so nastale težave.

S tedanjim tajnikom g. Tomcem sva se dogovorila za patentno zaščito obleke, pripravil sem vse barvne in kakovostne meritve materialov ter fotografije – skratka elaborat, ki smo ga poslali v patentni urad in na podlagi katerega smo dobili certifikat – patentno zaščito. Ker pa je kmalu zatem zmanjkalo originalnih materialov in nihče ni imel več zaloge niti podatkov, kam so bili po stečaju podjetij odpeljani stroji in kdo je prevzel njihove

programe, patentna zaščita obleke ni rešila ničesar. Vedeli smo, le da povpraševanje čebelarjev po tej obleki ni tako veliko, da bi mogli krojači živeti od naročil.

Eden od tedanjih proizvajalcev obleke, g. Brane Rožman iz Brežic, nam je pridobil naslov možnega dobavitelja in proizvajalca ustrezne osnovne tkanine iz Portugalske, tako da smo si zagotovili to sestavino. Z drugim, g. Šmigocem, smo si prizadevali poiskati novega proizvajalca žakardnega satena za telovnike iz tujine. Poslali so nam popolnoma neustrezna povzorčenja; tri sem zavrnil kot povsem neustrezne. Četrty vzorec je bil vendarle zadovoljivo podoben originalu. Vsi ti postopki so trajali kar dve leti. Ravno tako nam je po propadu Šeširja iz Škofje Loke z zasebno povezavo uspelo priti do novega klobuka, ki je približno ustrezal zahtevam.

Na prvi razpis za oddajo referenčnega vzorca v letu 2019 so sicer prispeli štiri predlogi, a nepopolni oz. neustrezni. Razpis je bil zato ponovljen, nanj je vzorec dostavil le g. Šmigoc, ki mu je z vztrajnostjo uspelo pridobiti ustreznega dobavitelja za saten za telovnike in klobuke. Njegov dopolnjeni vzorec kompleta obleke sem tudi potrdil kot referenčni in g. Šmigoc je leta 2019 od ČZS kot edini dobil koncesijo za izdelavo svečane čebelarske obleke. Ne vem pa, če je pred tem ČZS predal tudi točne naslove dobaviteljev vseh sestavin in materialov, kar naj bi bilo po mojem predlogu predsedniku ČZS eden od pogojev za dodelitev koncesije.

Zavedal sem se, da je dodelitev koncesije enemu samemu izdelovalcu dolgoročno tvegana. Prvič ni konkurenčnosti glede cene, in če koncesionar odpove dobavo, spet nimamo ničesar in nam tudi patentna zaščita ne koristi. Tajniku in predsedniku sem leta poprej predlagal, naj ČZS zakupi vsaj minimalno količino vseh kritičnih materialov in s tem omogoči tudi drugim krojačem, da bi izdelovali obleke. Tudi tega predloga vodstvo ČZS ni sprejelo.

Kaj svetujete čebelarjem, ki si želijo nabaviti svečano čebelarsko obleko?

O videzu čebelarjev, to je predvsem o njihovi opravi, večinoma odločajo njihove žene. Trenutno je mogoče svečano čebelarsko obleko naročiti pri firmi **Modno krojaštvo Andrej Šmigoc, d. o. o., Spuhlja 86a, 2250 Ptuj**, in upam, da bo tako ostalo vsaj še nekaj let. Nekateri čebelarji sicer negodujejo zaradi visokih cen, vendar bi se morali zavedati, da obleko izdelajo za vsakogar posebej po njegovih merah in da njene cene v Sloveniji ni mogoče primerjati s cenami konfekcijsko izdelanih oblek, ki jih množično šivajo na Kitajskem in podobnih državah. Čebelarskim društvom svetujem, da si pridobijo donatorje in sponzorje (občine, podjetja), ki bi (so)financirali nakup svečanih oblek vsaj za njihove praporščake, če ne tudi za druge predstavnike društva v javnosti in delovnih telesih zveze

Modna revija na XXV. srečanju v Celju leta 2002

Foto: Janez Levstik

S svečano čebelarsko obleko ste čebelarjem omogočili, da ponosno pokažemo svojo pripadnost čebelarstvu. Ob kakšnih priložnostih, kdaj in kako naj jo dostojno nosimo in čemu se je treba izogniti?

Slovenska svečana čebelarska obleka bo ostala kot zgodovinski dokument skupaj s prapori in čebelarskim centrom, na kar moramo biti ponosni –bo naša etnološka čebelarska dediščina.

Upravni odbor ČZS je 1. oktobra 2005 s sklepom št. 106 sprejel pravilnik o svečani čebelarski obleki in o njenem nošenju. Opozorim naj na nekaj zahtev:

- Ne mečkajte klobuka! Hranite ga napolnjenega s papirjem, vstavljenega v večjo vrečko in položenega na ravno podlago, da so kraji poravnani.

- Kravata naj bo zavezana z lepim kravatnim vozlom malo na krajše, da bo tik nad Vizrezom telovnika viden znak Slovenije s čebelo. Namesto kravate in klasične bele srajce lahko oblečete srajco s pokončnim ovratnikom in odpetim zgornjim gumbom ter čebelarski svileni šal, okrog vratu zavezan s kravatnim vozlom, in pod njim pripeto leseno sponko v obliki panjske končnice, kot je bilo sprva namenjeno, kar pa se je izkazalo za prenekaterega moškega prezapleteno.

- K obleki obvezno sodijo nogavice enake ali temnejše barve in čevlji, lahko tudi črni, nikakor pa ne svetlejši od obleke (velja za moške in ženske s hlačnim kostimom).

- Na slovesnostih, kjer je skupaj več čebelarjev, naj organizator vnaprej da tudi navodilo glede na vreme: če je napovedano vroče vreme, lahko dovoli, da udeleženci ne nosijo suknjiča, le srajco z dolgim ali kratkim rokavom, vendar v obeh primerih telovnik, morda z zrahljanim vozlom kravate in odpetim prvim gumbom srajce.

Drage čebelarke in čebelarji, za vašo svečano obleko sem v 20 letih opravil za več mesecev večinomaoma neplačanega dela in s skrbjo premagal številne težave. Zato mi ni vseeno, kako jo nosite in kako se v njej obnašate. Samo z disciplinirano nošnjo urejene obleke boste javnosti dajali vtis elegance, samozavesti in spoštovanja do svojega čebelarskega stanu. Pa ne pozabite starega pregovora: »Obleka naredi človeka.«

Pogovarjal se je Marko Borko

Na pobudo Čebelarke zveze Slovenije – državna nagrada zlata čebela

Predsedniku ČZS Boštjanu Noču se je jeseni 2018 porodila ideja o nagradi zlata čebela po vzoru »Nobelove nagrade« za največje dosežke v čebelarstvu v svetu, ki bi jo podeljevala država Slovenija. Prvič je bila ideja predstavljena na skupnem sestanku ČZS in MKGP.

Tako smo 10. decembra 2018 posredovali uradno pobudo o nagradi zlata čebela na vse državne institucije (Urad predsednika RS, Vlada RS, predsednik državnega zbora in poslanske skupine). Poleg MKGPja je med prvimi podpora dal predsednik državnega sveta, g. Kovšca. Idejo so zatem podprli vsi.

Predlog o podelitvi nagrade zlata čebela je bil vključen v Načrt aktivnosti Vlade Republike Slovenije za projekt »Svetovni dan čebel« do leta 2022, ki ga je potrdila Vlada Republike Slovenije na 30. redni seji 9. maja 2019. V njem je nagrada zlata čebela opredeljena kot ena od ključnih dejavnosti v okviru prve prednostne naloge, posvečene obveščanju javnosti in promociji o pomenu čebel in čebelarstva.

Osnutek Zakona o nagradi zlata čebela, ki predstavlja pravno podlago za podelitev nagrade, je bil objavljen na e-demokraciji in prvič posredovan v medresorsko usklajevanje aprila 2020. Do jeseni 2020 so bila s strani vseh zainteresiranih ministrstev pridobljena mnenja oz. soglasja, zakon pa dopolnjen v skladu s pridobljenimi mnenji. Medresorsko usklajeni predlog Zakona o nagradi zlata čebela je bil potrjen na Vladi Republike Slovenije 15. decembra 2020. Vlada RS ga je poslala državnemu zboru v obravnavo po rednem postopku. Tako je 3. marca 2021 DZ z 81 glasovi za in nobenim proti sprejel Zakon o nagradi zlata čebela, ki bo vzpostavil sistem podeljevanja najvišje državne nagrade na področju promocije, ohranjanja in raziskav čebel in drugih opravevalcev.

S podeljevanjem nagrade zlata čebela se bosta spodbujala in podpirala inovativnost in vrhunskost posameznikov ali pravnih oseb, ki so posebej pomembno prispevali k zaščiti in krepitvi zavedanja o pomenu čebel in drugih opravevalcev na svetovni ravni, hkrati pa se bo tudi spodbujala krepitev dejavnosti,

povezanih z delom in izjemnimi dosežki posameznika ali pravnih oseb na prej navedenih področjih.

Nagrada zlata čebela bo najvišja državna nagrada za izjemne dosežke na področju zaščite čebel in drugih opravevalcev ter za ozaveščanje o njihovem pomenu za trajnostno kmetijstvo, zagotavljanje prehranske varnosti, ohranjanje narave in njene biotske raznovrstnosti, kulturne dediščine ter zdravja ljudi, je ob obravnavi predloga dejal minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Jože Podgoršek. Nagrado bodo praviloma podeljevali na svetovni dan čebel, 20. maja. Podeljeval jo bo poseben odbor, izročil pa jo bo predsednik republike. Odbor bo na predlog kmetijskega ministra imenovala vlada za štiri leta. Odbor bo imel sedem članov, od katerih bo eden minister, šest pa jih bo predlagal minister, lahko tudi na podlagi javnega poziva.

ČZS se zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da je do zakona prišlo, predvsem pa Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter poslancem, ki so soglasno podprli predlog in ponovno dokazali, da čebele povezujejo in združujejo.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Kozarec za čebelje pridelke in izdelke iz čebeljih pridelkov slovenskega porekla – nadzor medu

kozarec za slovenske čebelje pridelke) se sme polniti samo čebelje pridelke slovenskega porekla. Čebelji predelki morajo biti pridelani v skladu z dobro čebelarstvo prakso. Če se v kozarec polni tudi izdelke iz čebeljih pridelkov, mora končni izdelek vsebovati vsaj 50 % masnega deleža čebeljega pridelka. ČZS redno spremlja spekter peloda v medu, napolnjenem v kozarcih za

slovenske čebelje pridelke, ki jih pri svojem rednem delu poberejo terenski svetovalci, občasno pa analiziramo tudi vzorce medu, ki jih kupimo v trgovinah ali na tržnicah. V analiziranih vzorcih iz leta 2020 je bil spekter peloda značilen za med slovenskega porekla.

Dr. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka za zagotavljanje varne hrane

Foto: Nataša Lilek

V kozarec za čebelje pridelke in izdelke iz čebeljih pridelkov slovenskega porekla (v nadaljevanju

Vabilo k sodelovanju na natečaju

Slovaška čebelarstva revija Dymak razpisuje natečaj Čebelje novinarske fotografije 2021 (Bee press photo 2021). Letak z več informacijami o natečaju smo objavili na spletni strani ČZS. Vabljeni k sodelovanju!

ČZS in Pomurski sejem bosta na sejmišču v Gornji Radgoni postavila čebelnjak

Z veseljem sporočam, da sva se s

predsednikom uprave Pomurskega sejma, g. Janezom Erjavcem, dogovorila, da nadgradimo partnerski odnos med ČZS in Pomurskim sejmom in letos v vzorčnem nasadu na Pomurskem sejmišču postavimo čebelnjak.

Čebelnjak bo postavljen spomladi, uradno odprtje pa bo na čebelarški dan na sejmu AGRA, avgusta 2021. V čebelnjaku bo tudi sodobna nadzorna naprava z vremensko postajo in videokamero.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Promotor degustator čebeljih pridelkov

Biotehniški center Naklo v sodelovanju s Čebelarstvo zvezo Slovenije organizira 50urno brezplačno usposabljanje v okviru projekta Munera 3: Promotor degustator čebeljih pridelkov.

Nadgrajeno znanje o čebeljih pridelkih, njihovih lastnostih in številnih

možnostih uporabe ter dodatna znanja iz zakonodaje, poslovnega komuniciranja in retorike vam bodo omogočila bolj suveren nastop na trgu in posledično uspešnejšo prodajo svojih izdelkov. Pogoj za udeležbo na usposabljanju je, da ste zaposleni ali samozaposleni.

Predvideni termini: oktober–november 2021, januar–februar 2022, marec–april 2022. Več informacij o

programu najdete na www.bc-naklo.si, lahko pa nas tudi pokličete na št. 04/277 21 20 ali 041/499 934 oz. nam pišete na tina.kosir@bc-naklo.si. Predhodne prijave že sprejemamo. Usposabljanje sofinancirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport in Evropski socialni sklad.

ČZS

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
SOCIALNI SKLAD
NAKUPNA VARNOST PRISODNOST

Terensko svetovanje v mesecu aprilu

Postopoma vstopamo v čas, ki je poln pričakovanja pri čebelah, in morda se vam pojavi kakšno vprašanje, ki ga sami ne znate razvozlati. Za odprta vprašanja se lahko obrnete na enega od terenskih svetovalcev, ki delujejo v okviru Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Seznam in podatke za stik

posameznih terenskih svetovalcev si lahko ogledate na nadovitku glasila oz. jih najdete na spletni strani ČZS. V tem času svetujejo čebelarjem po telefonu. Z veseljem vam bodo priskočili na pomoč pri reševanju vašega problema.

Ko bo čas dopuščal, bodo opravili osebna svetovanja pri vaših čebelah. Tako vam bodo svetovali s področja tehnologije čebelarjenja kot tudi spremljanja osnovne odbire v

čebelarstvu. Prav tako vam bodo v pomoč pri prvih točenjih medu, saj vam lahko opravijo terensko analizo medu. Medu bodo izmerili vsebnost vode in določili električno prevodnost, kar vam bo v pomoč pri določanju vrste medu.

Zato stopite v stik s terenskim svetovalcem in skupaj rešita problem, ki je nastal pri vašem čebelarstvu. Naj postane vaša pot čim bolj medena.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Vabilo čebelarjem, ki nameravajo kandidirati na razpisih iz Programa razvoja podeželja

ČZS vabi čebelarje, ki se zanimате za kandidiranje na razpisih za čebelarje v okviru izvajanja

Programa razvoja podeželja, v skupino, ki bo iskala rešitve in možnosti za pripravo podlag za kandidiranje čebelarjev na razpisih za naložbe v kmetijska gospodarstva. To so razpisi, namenjeni večjim investicijam, kot so gospodarska poslopja, kamor sodijo tudi čebelnjaki in vzrejališča, zaščita čebeljih panjev pred medvedji,

stroški ureditve objektov in pripadajoča oprema za proizvodnjo medu ... Podrobneje so bili razpisi predstavljeni v SČ 3/2020, str. 88, in na spletni strani: www.czs.si. Svojo namero o sodelovanju sporočite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si.

Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka JSSČ

Razpisa za čebelarje: Sofinanciranje čebelarске opreme, Racionalizacija sezonske selitve panjev

MKGP je decembra objavilo dva javna razpisa za čebelarje, in sicer

Sofinanciranje čebelarске opreme in Racionalizacijo sezonske selitve panjev v skupni višini nepovratnih sredstev do 216.000 EUR. Rok za oddajo vlog je začel teči **6. januarja 2021 in traja do zaprtja javnega razpisa oziroma do 20. aprila 2021. Na Agenciji za kmetijske trge in razvoj podeželja smo 24. marca**

2021 preverili, če so še na voljo sredstva iz omenjenih razpisov. Zatrđili so nam, da sredstva še niso porabljena.

Podrobneje smo o obeh razpisih in pogojih za kandidiranje pisali v januarski številki SČ-ja na str. 56.

Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka JSSČ

Podatki o gibanju tehtnic od 21. septembra 2020 do 20. marca 2021

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Bohor – Planina pri Sevnici	-4,3	Poraba hrane
Čentiba – Lendava	-7,0	Poraba hrane
Dankovci – Goričko	-6,8	Poraba hrane
Dekani – Koper	-8,3	Poraba hrane
Ilirska Bistrica	-5,7	Poraba hrane
Kanalsko	-6,9	Poraba hrane
Kozarišče – Loška dolina	-4,5	Poraba hrane
Kozjak – Radlje	-4,6	Poraba hrane
Ljubljana – mesto	-6,2	Poraba hrane
Mali Bakovci – Prekmurje	-7,0	Poraba hrane
Malič – Laško	-6,2	Poraba hrane
Metlika – Bela krajina	-7,5	Poraba hrane
Murska Sobota – učni čebelnjak	-3,4	Poraba hrane

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Podčetrtek – pristava	-5,3	Poraba hrane
Podstenice – Kočevski Rog	-5,5	Poraba hrane
Pokojišče – Ljubljanski vrh	-6,2	Poraba hrane
Polhov Gradec – Podreber	-7,4	Poraba hrane
Poljanska gora – Bela Krajina	-6,0	Poraba hrane
Ruško Pohorje – vznožje	-4,8	Poraba hrane
Sveta Ana – Lenart	-6,7	Poraba hrane
Šempeter – Goriško	-3,9	Poraba hrane
Šenčur – Kranj	-8,1	Poraba hrane
Tolminsko	-4,2	Poraba hrane
Travna gora – Velika gora	-5,7	Poraba hrane
Vrh – Kočevski rog	-5,5	Poraba hrane
Zavrč – Haloze	-5,7	Poraba hrane

Tablica o pomenu čebel

Najpomembnejše poslanstvo čebeljega rodu je oprraševanje različnih rastlin. Narava nagraduje čebele za njihovo delo z medicino in cvetnim prahom ter tako omogoča njihov razvoj in obstoj ter razširjanje rastlinskih vrst. Med žuželkami, ki oprasujejo rastline, so na prvem mestu prav čebele. Da bi širši javnosti predstavili pomen čebel pri

pridelavi hrane, smo na ČZS napravili tablico, ki na to opozarja. Glede na interes in povpraševanje društev po promocijskih tablicah so sedaj na voljo tudi kot prodajno blago. Tablica je velika pribl. 20 × 18 cm. Cena tablice je 3,20 EUR ter strošek pošiljanja po pošti. **Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.**

Tajništvo ČZS

Aprilska ponudba – AKCIJA

Aprila imamo na Čebelarški zvezi Slovenije v **akcijski ponudbi** naslednje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. **Pri nakupu trgovskega blaga imajo člani ČZS 10 % popusta.**

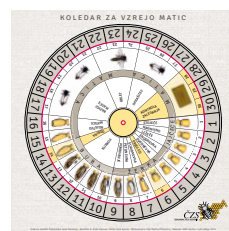
Majica Slovensko je biti čebelar (zadnji kosi – samo številka M) 7,80 EUR
-10 % = 7,00 EUR

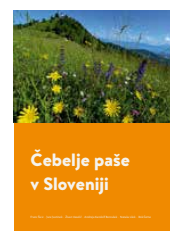
Dežnik 8,80 EUR
-10 % = 7,92 EUR

Otroški predpasnik 11,00 EUR -10 % = 9,90 EUR

Koledar za vzrejo matic 4,00 EUR -10 % = 3,60 EUR

Knjiga Čebelje paše v Sloveniji 21,00 EUR -10 % = 18,90 EUR

Knjiga Medovite rastline

Čebelarška zveza Slovenije je izdala obsežno knjigo avtorja dr. Trajčeta Nikoloskega z naslovom Medovite rastline. Knjiga na 366 straneh podrobno opisuje skoraj 200 medovitih rastlin, ki jih najdemo v Sloveniji in so z vidika čebelarstva zelo pomembne. Knjiga je shematično urejena glede na čas cvetenja rastlin od spomladi do jeseni. Poleg opisa rastlin knjigo bogatijo slikovite fotografije cvetočih rastlin, kar nam bo v veliko pomoč pri njihovem prepoznavanju v naravi. Cena knjige je 24,99 EUR in jo lahko naročite v tajništvu ČZS (ines.zunic@czs.si ali 01/729 61 00).

Tajništvo ČZS

Mali oglasi

PRODAM

Drevesa evodije (čebelarско drevo), višine od 80 do 120 cm, tel.: 040/756 888.

Sveže zamrznjen cvetni prah, pakiran po 400 g, tel.: 041/988 211.

Akacijev, cvetlični, lipov in kostanjev med v 80-kg sodih, SMGO, kristaliziran ali utekočinjen, ter lesene zunanje osmukalnike (Cerkno), tel.: 031/892 952.

Akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev in gozdni med ter matični mleček, tel.: 041 587 573.

Akacijev, cvetlični, kostanjev in gozdni med, tel.: 031/882 295.

Cvetlični in lipov med, tel.: 051/815 772.

Cvetlični in lipov med v 30-kg embalaži, tel.: 031/620 375.

Cvetlični in ajdov med v sodih, cena po dogovoru (Prekmurje), tel.: 041/621 541.

Lipov in kostanjev med ter zabojnik za 10 AŽ-panjev 10S (Cerkno), tel.: 031/881 830.

Lipov in gozdni med ter zamrznjen cvetni prah (severna Primorska), tel.: 031/876 189.

Na ekološkem satju deset čebeljih družin na AŽ-satih (Zasavje), tel.: 041/778 735.

Čebelje družine na LR-satih (Škofljica), tel.: 031/510 274.

Čebelje družine na LR-satih, z lanskimi maticami (Škofljica), tel.: 031/510 274.

Čebelje družine na 1/1 LR satih, lahko s panji (Črnomelj), tel.: 041/722 875.

Čebele na AŽ- in LR-satih (Štore), tel.: 031/444 412.

Čebelje družine na AŽ- in LR-satih, cena 10 EUR/sat, ter družine na 2/3 LR-satih (Kočevje), tel.: 040/455 855.

Čebelje družine na LR- in AŽ-satih, z lanskimi maticami in satjem, možna dostava (Maribor in Koroška), tel.: 040/509 091.

Čebelje družine na AŽ-satih (Žužemberk), tel.: 031/426 702.

Čebelje družine na AŽ-satih, močne in zdrave, ali ometence 1,2 kg (okolica Ljubljane), tel.: 041/759 100.

Čebelje družine na AŽ-satih, v drugi polovici aprila, tel.: 041/603 073.

Čebelje družine na 5 AŽ-satih (Koper), tel.: 031/466 775.

Čebelje družine na 5 AŽ-satih (okolica Tolmina), tel.: 041/876 838.

Čebelje družine na 5 in 7 AŽ-satih (okolica Cerknega), tel.: 031/232 003.

Čebelje družine na 5 in 7 AŽ-satih (Ribnica na Dolenjskem), tel.: 031/655 986.

Čebelje družine na 5, 7 in 9 AŽ-satih (okolica Kranja), tel.: 041/367 018.

Čebelje družine na 5, 7 ali 10 AŽ-satih, brez panjev, družine so zdrave, v drugi polovici aprila, tel.: 051/342 237.

Čebelje družine na 6 AŽ-satih po 15. aprilu 2021, tel.: 040/431 930.

Čebelje družine na 6 AŽ-satih, z lanskimi maticami, prevzem v okolici Ljubljane, tel.: 040/511 653.

Čebelje družine na 6 in 10 AŽ-satih ter na 20 2/3 LR-satih, z lanskimi maticami, tel.: 070/170 444.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih, z lanskimi maticami, prevzem v aprilu v Ljubljani, ter lipov med v SMGO, pakiran v kozarcih ali sodih, 40 kg, tel.: 041/263 918.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih (okolica Kočevja), tel.: 041/530 757.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih (Posočje), tel.: 041/521 215.

Čebelje družine na 7 satih, z lanskimi maticami (okolica Vrhnike), tel.: 041/727 131.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih, z lanskimi maticami (okolica Ljubljane), tel.: 041/286 972.

Čebelje družine na 7 in 9 AŽ-satih, s panji ali brez, tel.: 01/562 64 58.

Čebelje družine na 7 in 9 AŽ-satih, z lanskimi maticami, lahko skupaj s panji (okolica Celja), tel.: 040/688 876.

Čebelje družine na 7 ali 9 AŽ-satih (Novo mesto), tel.: 031/796 931.

Čebelje družine na 7, 9 in 10 AŽ-satih, začetek aprila (Dolenjska), tel.: 051/369 643.

20 AŽ-panjev 10S, skupaj s čebelami (Posavje), tel.: 041/784 230.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih, možnost dostave na relaciji Mokronog-Vrhnika (Dolenjska), tel.: 031/568 427.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih (okolica Maribora), tel.: 070/893 647.

Čebelje družine na 7 ali 10 AŽ-satih ter nove kompletne AŽ-panje 10S z visoko podnico, možen dokup notranjega osmukalnika (okolica Kranja), tel.: 031/694 913.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih, skupaj z nakladnimi AŽ-panji, ter na Rodna Voja satih (Kočevje), tel.: 041/764 805.

Čebelje družine na 9 AŽ-satih (Sevnica), tel.: 040/708 777.

Čebelje družine na 9 AŽ-satih, v drugi polovici aprila, prevzem v okolici Kranja, tel.: 040/563 247.

Čebelje družine na 9 satih, tel.: 040/708 777.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih, močne in zdrave (okolica Rogaške Slatine), tel.: 041/822 366.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih (Vrhnika), tel.: 041/853 793.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih (Vrhnika), tel.: 041/853 793.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih, s panji ali brez (Kobarid), tel.: 040/165 737.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih (Sevnica), tel.: 041/961 766.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih ali manj ter gozdni med (okolica Šmarjeških Toplic), tel.: 041/731 287.

Čebelje družine na 10 satih, 15. aprila, tel.: 040/798 832.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih, na 10 2/3 LR-satih, lahko skupaj s panji, tel.: 031/476 605.

Nekaj čebeljih družin na AŽ-satih (Dolenjska), tel.: 040/838 956.

Nekaj čebeljih družin na 5 ali 7 AŽ-satih, vse z lanskimi maticami (osrednja Slovenija), tel.: 070/267 502.

Nekaj čebeljih družin na 6 satih, tel.: 070/745 172.

Nekaj čebeljih družin na 7 AŽ-satih, z lanskimi maticami (okolica Ljubljane), tel.: 031/361 222.

Nekaj čebeljih družin na 7 ali 9 AŽ-satih (Klenovik, Škocjan), tel.: 031/312 430.

Nekaj čebeljih družin na 7 in 10 AŽ-satih, z odbranimi lanskimi maticami (okolica Ptuja), tel.: 040/269 204.

Nekaj čebeljih družin na 7 ali 10 AŽ-satih, z označenimi maticami, stojišče v Beli krajini ali NM, tel.: 041/203 331.

Nekaj čebeljih družin na 10 AŽ-satih (Pivka), tel.: 01/757 21 83, 041/567 682.

Več čebeljih družin na AŽ-satih (Dravograd), tel.: 040/412 793.

Več čebeljih družin na AŽ-satih (Begunje), tel.: 041/633 185.

Več čebeljih družin na AŽ-satih (Posavje), tel.: 051/341 321.

Več čebeljih družin na 5 ali 7 AŽ-satih, 1,5 kg ometencev, brezplačna dostava, možna menjava za vosek, tel.: 041/385 620.

Več čebeljih družin na 5 in 7 AŽ-satih, konec aprila (Vrhnika), tel.: 031/462 215.

Več čebeljih družin na 5 in 7 AŽ-satih, ob cvetenju češnje, z označenimi in oštevilčenimi, praviloma lanskimi maticami (Dolenjska), tel.: 041/342 070.

Več čebeljih družin na 5 do 10 AŽ-satih (Slovenj Gradec), tel.: 040/555 992.

Več čebeljih družin na 7 AŽ-satih, tel.: 031/804 788.

Več čebeljih družin na 7 satih, z lanskimi maticami, cena po dogovoru (okolica Krškega), tel.: 041/774 124.

Več čebeljih družin na 10 AŽ-satih (okolica Divače), tel.: 031/373 671.

Več čebeljih družin na 2/3 LR-satih, iz ekološkega čebelarstva, z lanskimi maticami, ter 1,5–2 kg ometencev, tel.: 041/410 152.

Več zdravih čebeljih družin na 7 in 9 AŽ-satih, lanske matice (okolica Ljubljane), tel.: 030/997 505.

Zdrave in močne čebelje družine z lanskimi označenimi maticami na 2/3 LR-satih, čebelarjenje po ekoloških načelih, razen sladkorja, tel.: 041/849 782.

Močne in zdrave čebelje družine na 3, 5, 7 in 10 AŽ-satih, s panji ali brez (Primorska), tel.: 051/470 907.

Močne čebelje družine, z lanskimi maticami (okolica Maribora), tel.: 031/925 914.

Dve čebelji družini na 10 AŽ-satih ter dve čebelji družini na 6 AŽ-satih (okolica Mokronoga), tel.: 041/867 551.

Pet čebeljih družin na 7 AŽ-satih (Mokronog), tel.: 040/603 493.

Pet čebeljih družin na 7 AŽ-satih, z lanskimi maticami (Brezovica), tel.: 031/722 039.

Pet močnih čebeljih družin na 5, 6 in 7 AŽ-satih, z lanskimi maticami (širša okolica Trebnjega), tel.: 041/773 412.

Deset čebeljih družin na AŽ-satih (Slovenske Konjice), tel.: 041/756 810.

15 čebeljih družin na AŽ 10S, cena po dogovoru, tel.: 041/598 356.

35 čebeljih družin na 7, 9 in 10 AŽ-satih, s panji ali brez, ugodno (Kočevje), tel.: 041/289 368.

Lipove AŽ-satnike, lahko zažičene s satnico, kakovostne, pošljem po hitri pošti, ugodno, ter čebelje družine (Škofja Loka), tel.: 031/753 345.

Novo AŽ-sate, nezažičene, rogljičene, vrtane satnike, sublimator, točilo in AŽ-panje ter 200-l inox sode (Ljubljana, Bela krajina), tel.: 031/653 429.

Naseljene AŽ-panje, čebele so zdrave, matice mlade (okolica Maribora), tel.: 041/627 932.

Nekaj naseljenih AŽ-panjev 10S, štiri trietažne panje ter rezervne družine na 5 satih, z lanskimi maticami, tel.: 041/244 590.

Več naseljenih AŽ-panjev 9- in 10-satarjev (Brežice), tel.: 041/990 360.

Novo AŽ-panje 7- in 10-satne, iz smrekovega lesa, z rogljičnimi spoji, lipovimi, rogljičnimi, navrtanimi satniki, tel.: 040/838 754.

Novo AŽ-panje 7S in 10S, tudi trietažne, ter sublimator in ometalnik, možna menjava za izdelano satje, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Novo AŽ-panje, 9- in 10-satne ter polovičarje, 5-, 7- in 9-satne, z lipovimi satniki, pitalnikom in testnim vložkom, tel.: 041/840 357.

Novo AŽ-panje 10-satne, iz smrekovega lesa, z rogljičnimi spoji ter vrtanimi (W) lipovimi satniki (Ljubljana), tel.: 068/677 366.

Štiri AŽ-panje 10S, naseljene, in sedem čebeljih družin, tel.: 031/713 680.

Šest novih pobarvanih AŽ-panjev, 10S, higienski, vakuumski dozirniki s kompresorjem – 11 kozarcev/min, ter več posod za med, tel.: 041/755 275.

Osem rabljenih AŽ-panjev 10S, dobro ohranjenih, in šest prasilčkov 6S iz stiropora (okolica Domžal), tel.: 040/209 004.

Deset AŽ-panjev 10S, nenaseljenih, dobro ohranjenih, AŽ-panje 6S in šest novih plemenilčkov, oboje iz stiropora (okolica Domžal), tel.: 040/209 004.

Deset AŽ-panjev nakladnih, rabljenih, ter tri manjše čebeljnake za dva AŽ-panja, tel.: 041/779 236.

Deset LR-panjev, od tega štiri naseljene, ter večnamenski zabojnik na brezplačno najeti parceli v Kočevju (Ribnica), tel.: 041/396 825, 031/420 769.

20 AŽ-panjev 10S, naseljenih, z mediščji, ter družine na 7 in 10 AŽ-satih ter 20 AŽ-panjev 10S, tel.: 040/519 189.

Dobro ohranjene AŽ-panje 10S in nekaj čebeljih družin (Kranj), tel.: 041/386 662.

Prikolico z naletno zavoro, za 8 + 1 AŽ-panjev (okolica Celja), tel.: 040/575 924.

Zabojnik s 43 AŽ-panji 10S, ugodno, tel.: 041/590 492.

Zabojnik za 54 AŽ-panjev, od tega 38 naseljenih (okolica Kopra), tel.: 031/808 944.

Dva zabojnika s po 64 naseljenimi DB-panji 10S, z dvema nakladama, s tovornjakom MAN 14232F/BL, tel.: 040/750 660, 040/800 036.

Prevozniki zabojnik s 60 naseljenimi panji, s točilnico, skupaj s tovornim vozilom TAM 130, tel.: 041/784 298.

Prevozniki čebeljnaki z naseljenimi 16 AŽ-panji (okolica Ljubljane), tel.: 031/435 469.

Prevozniki čebeljnaki za avtoprikolico, skupaj s 16 naseljenimi AŽ-panji 10S, tel.: 031/435 469.

Prevozniki čebeljnaki, lahko skupaj s čebeljimi družinami in osmi mi panji, ter čebelji vosek, vse iz ekološkega čebelarstva (Brkini), tel.: 040/638 094.

Prevozniki čebeljnaki za 12 AŽ-panjev za avtomobilsko prikolico, močne konstrukcije, in stacionarni čebeljnaki za 12 AŽ-panjev, kovinska konstrukcija, tel.: 031/553 293.

Nov prevozniki čebeljnaki za 10 AŽ-panjev 10S, s sistemom za krmljenje s steklenicami, tel.: 031/716 005.

Tovornjak TAM 110, s tehničnim pregledom in zavarovanjem za leto 2021, za prevoz čebel z 62 AŽ-panji 11S in 55 čebeljih družin (Mengeš), tel.: 041/723 122.

Tovornjak TAM 130 T11 za prevoz 72 panjev, atestiran, tel.: 041/586 508.

Tovornjak TAM, atestiran za prevoz 60 AŽ-panjev z notranjimi osmukalniki s 50 čebeljimi družinami, tel.: 041/548 135.

Tovornjak TAM 5000 s čebelami (Prekmurje), tel.: 041/214 980.

Tovornjak, predelan v čebeljnaki s 33 panji, poceni, ter podarim mali čebeljnaki z 21 panji, star 30 let (Ljubljana), tel.: 01/256 36 78.

Nov čebeljnaki s 15 naseljenimi novimi AŽ-panji 10S, tel.: 031/446 349.

Parcelo na Tolminskem, Roče, 17.500 m², lepa lokacija za čebeljnaki, pribl. 200 m n. m., možna tudi gradnja, cena 1 EUR/m², tel.: 041/557 071.

Prešo za vlivanje AŽ-satnic, vodno hlajeno, skoraj novo, tel.: 041/735 060.

Rabljeno ročno 3-satno točilo fi 40, tel.: 040/480 232.

Novo knjigo *Najmedi* 2, 286 strani, več kot 650 barvnih fotografij cvetočih rastlin, 130 opisanih rastlin, 127 različnih barv cvetnega prahu in 130 čebelarških pregovorov, cena 16 EUR, tel.: 041/548 856.

KUPIM

Knjigi Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje 1 in 2 ter *Zdravljenje s čebeljimi pridelki* (avtor Peter Kapš), tel.: 041/684 620.

Čebelje družine na DB- ali LR-satih, tel.: 041/875 255.

Manjši čebeljnaki za štiri do šest AŽ-panjev, tel.: 031/641 777.

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475/2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
Ponedeljek-petek: 8.00-12.00, 13.00-18.00
Sobota: 8.00-12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom! Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kakovostjo.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

RAZPISI ZA STOJIŠČA

Spletna stran ONS: <https://cebelar.czs.si>. Telefonski odzivnik: 01/729 61 20.

Vse vloge morajo biti v skladu s Pravilnikom o katastru čebelarje paše, čebelarskem pašnem redu in programu napovedi medenja (Uradni list RS, št. 60/2013) pisno posredovane izvajalcem pašnih redov. Glede na trenutno zdravstveno situacijo v državi in na željo izvajalcev pašnih redov čebelarje prosimo, da pisne vloge za namestitvev čebel na pašo pošiljajo po elektronski pošti. Predlogo elektronske vloge lahko pridobite na spletni strani ČZS: www.czs.si/Admin/load.php?sif_ob=12&sif_file=objave_podrobno&sif_parent=168.

ČD	Čebelja paša	Rok za oddajo vlog	Naslov za oddajo elektronske vloge	Informacije
Šempeter pri Gorici	robinija	15. 4. 2021	danilo.konic@siol.net	g. Konič 051/683 717.
Kanal – Brda	robinija	15. 4. 2021	info@cd-kanalbrda.si	ga. Žnidarčič 031/391 451
Moravske Toplice	robinija	15. 4. 2021	ČD Moravske Toplice, Ivanci 39, 9222 Bogojina	g. Čiček
Nova Gorica	robinija gozd	15. 4. 2021 15. 5. 2021	cebelarsko.drustvong@gmail.com	g. Bavdaž 041/975 393
Gornji Grad	smreka	30. 4. 2021	janez.fale55@gmail.com	g. Fale 031/540 871
Radlje ob Dravi	gozd, lipa, smreka in hoja	1. 5. 2021	ahmet@begic.si	g. Begič 051/371 679
Kamnica-Bresternica	gozd, pravi kostanj	10. 5. 2020	tomazrobic@gmail.com	g. Robič 040/321 574
Tolmin	lipa	14. 5. 2021	borut.lapanja@gmail.com	g. Lapanja 041/387 591
Postojna	češnja, gozd (Nanos)	15. 6. 2021	renee.gacin@gmail.com	g. Možina 040/ 233 178
Postojna	hoja, gozd (Javorniki)	15. 6. 2021	renee.gacin@gmail.com	g. Milharčič 041/492 852
Pivka	gozd	30. 6. 2021	dejan.sanabor@gmail.com	g. Sanabor 041/933 366

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZAČETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- **KVALITETNA IZDELAVA** (rogljičeni spoji, kvaliteten smrekov les),
- **MOŽNOST DOSTAVE.**

040 464 873
www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo *Strgar* d.o.o., Primičeva ulica 10 a, 1291 Škofljica
Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA

Posebna sejemska cena:
25 €
Samo v mesecu aprilu

5 kosov: ~~29,90 €~~

Naročila:
031 536 229 ali
www.cebeljikoridor.si

CEBELJIKORIDOR.SI

ADI KON-TAKT
www.cebelarskaoprema.si
REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
PON-PET 8-16 h ☎ **031 339 287**
5 % pop. za člane ČZS ob got. nakupu nad 100 eur

Spoznajte BeeConn

Brezžična nadzorna naprava za spremljanje dogajanja v vašem čebelnjaku

www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

V 3 enostavnih korakih, do nadzora donosa medu v oddaljenem čebelnjaku.

- Želite vedno **pravočasno** točiti med in nahraniti čebele, ki so v oddaljenih čebelnjakih?
- Zadovoljne stranke poročajo, da so **privarčevale** pri stroških goriva.
- Želite privarčevati vaš **dragoceni čas**?
- Želite biti **korak pred ostalimi** čebelarji?
- Za **napredne** čebelarje.
- **3 leta** garancije
- višina **46 mm**
- robustna in vzdržljiva **INOX** konstrukcija

Čebelarstva
tehnika TCM-13

Kontaktirajte nas!

AMES d.o.o.
Na Lazih 30
SI-1351 Brezovica

T:+386 1 365 70 86
F:+386 1 365 71 02
E: info@ames.si

www.ecebelar.si

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

Refraktometer za merjenje vlage v medu za **62,60 EUR/kos z DDV.**

Naročila na ekokult@ekokult.com ali na **041/341 943.**
Kvasica 2, 8343 Dragatuš. **Dostava tudi po povzetju.**

IZDELAVA OMETALNIKOV ZA ČEBELE

NOVO! Nov tip s stopalko na vzmet za pritrditev posode (desna slika)

Specifikacija:

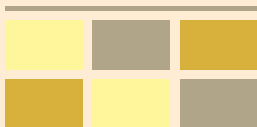
- **Material:** inox, nerjaveča pločevina
- **Ometanje:** hitro, brez poškodb čebel
- **Pogon:** 2 zmogljiva motorja
- **Čiščenje:** enostavno razstavljanje
- **Napajanje:** 12 VDC
- **Cena:** 280 € osnovni (315€ s stopalko)

tel.: 040-346-436 | email: cebelarskaoprema@gmail.com

Čebelarški center Gorenjske v Lescah, Rožna dolina 50a, vam omogoča:

- izdelavo satnic iz vašega voska,
- odkup voska,
- nakup AŽ- in LR-satnic.

Vse informacije dobite na: www.cricg.si ali 031/628 499

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
Tel/Fax: 02/331 80 10

Delovni čas:
od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure.
sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348 426
e-mail: jana.pp@amis.net
www.cebelarski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarstva oprema in drobni pribor
- Čebelje pogače

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po vaši dostavi na dom!

Zapustili so nas

ANTON REBERŠAK
1938–2020

Po dolgi bolezni nas je zapustil naš dolgoletni član Anton Reberšak iz Ljubije. Član naše čebelarke družine je bil od leta 1980. Čebelaril je s 35 čebeljimi družinami. Bil je član komisije za čebelje bolezni. Bil je tudi mentor našim mladim čebelarjem. ČD Janeza Goličnika Mozirje ga je odlikovala z odličjem A. J. III. stopnje, ČZ SAŠA pa z odličjem A. J. II. stopnje. Spominjali se ga bomo po prisotnosti na vseh predavanjih, delavnicah, piknikih in strokovnih ekskurzijah, ki sta jih organizirali naša družina in ČZ SAŠA. Naša bojazen

je bila, da se bo čebelarjenje pri Reberšakovih končalo. Sedaj pa ugotavljamo, da se je njegov sin Zvone začel ukvarjati s čebelami. Pogrešale ga bodo njegove čebele in mi njegove besede o čebelah in čebelarstvu.

ČD Janez Goličnik Mozirje

ALOJZ BALAZIČ
1928–2020

Poslovil se je starosta našega društva Alojz Balažič. Izhajal je iz čebelarke družine, saj sta čebelarila že oče in dedek. Rad je povedal, da so včasih čebelarili v pletenih koših ali kar v votlih drevesnih debljih, ki so jih razrezali na primerne kose. Ko se je družina leta

1961 preselila v novozgrajeno hišo v Litmerku, si je tukaj postavil tudi nov čebelnjak. Bil je član ČD Ljutomer in od leta 1993 ČD Ormož. Za svoje marljivo delo s čebelami je bil tudi odlikovan. Prejel je odlikovanji A. J. III. in II. stopnje. Čebelarsko tradicijo bo nadaljeval sin Bojan. Ohranili ga bomo v trajnem in lepem spominu.

ČD Ormož

ANTON PODGORELEC
1929–2020

V 91. letu starosti nas je zapustil čebelarski prijatelj Anton Podgorelec. Čebelariti je začel leta 1953, ko je doma v pletenem košu našel roj čebel, ki so jih starši ulovili na polju. V zadrugi si je kupil dva AŽ-panja. Bila sta za vzorec, saj se je izučil za mizarja in je pozneje panje izdeloval sam. Leta 1968 je na domačiji na Humu postavil zidan čebelnjak, v katerem je imel do 70 panjev. Čebele je vozil na akacijo in oljno ogrščico proti Čakovcu in vse do madžarske meje, na kostanjevo pašo pa na Šmartno na Pohorju. Več let je bil predsednik NO-ja. Za svoje delo je

prejel odlikovanji A. J. III. in II. stopnje. Skrb za čebele je prevzel zet Miroslav. Ostal nam bo v trajnem spominu.

ČD Ormož

FRANC BELCL
1937–2020

Aprila smo se poslovili od Franca Belcla. Začetki njegovega čebelarjenja segajo v leto 1978, ko je pomagal sosedu Jožetu Trstenjaku. Samostojno je začel čebelariti leta 1980, ko je od njega za darilo dobil štiri družine. Leta 2006 je imel 32 čebeljih družin, vendar je zaradi bolezni število moral postopoma zmanjševati. Kot upokojenec je čebelar, ki so mu dajale mir in ljubezen, posvetil večino svojega časa, da je pozabil na čas in bolezen. Za svoj akacijev med je prejemal »šampione« in številne zlate medalje. Bil je zvest in deloven član od leta 1980. V tem času je prejel številna priznanja in zahvale. Prejel je tudi najvišja priznanja v čebelarstvu: I. stopnje Petra Dajnka in odličje A. J. I. stopnje. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Ljutomer

Čebelarstvo PISLAK BALI

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

Ponujamo vam cvetlični, kostanjev in gozdni med v kozarcih ali poljubni embalaži.

Sprejemamo naročila za matice za sezono 2021.

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.
Zavrti 41, 1234 Mengeš
Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27
apikunst.si jm-kunstelj@amis.net

Čebelarski jopiči, kombinezoni, klobuki, kape, rokavice...
Čebelarska točila, motorji (80 in 110W), ročni pogoni
Posode za med, ventilacijske obleke, gumijaste rokavice, kapa z lupo...

UGODNE CENE!

JANEZ ŽNIDAR 1931–2020

Decembra 2020 nas je zapustil čebelar Janez Žnidar, ki smo ga poznali kot vestnega čebelarja. Veliko je prispeval v društvu, kjer je bil 18 let blagajnik. Čebelaril je od leta 1991 z AŽ panji. Zavzeto in s srcem je delil znanje med druge čebelarje. Za svoje delo je bil nagrajen z odličjema A. J. III. in II. stopnje. Pogrešali ga bomo in ohranili v najlepšem spominu.

ČD Jesenice

DRAGO GOVEKAR 1952–2020

V 68. letu starosti nas je zapustil naš član Drago. Član društva je bil že od leta 2002, sam pa je začel čebelariti leta 2007, ko je prevzel v oskrbo čebele hčerinega tasta. Skrbno je čebelaril z do desetimi čebeljimi družinami. Bil je vedoželjen, udeleževal se je predavanj in srečan s člani društva. V društvu je bil dejaven, med drugim je bil poverjenik za pasišča na Hrušici. Društvo in čebelarstvo je predstavljal na

sejmih in drugih dogodkih. Za svoje delo je prejel odličje A. J. III. stopnje. Ostal nam bo v lepem in trajnem spominu.
ČD Logatec

MARIJA LEBAR 1950–2021

Marija je kot članica naše ČD JG Mozirje pripravljala prispevke o čebelarjenju, da smo s tem lahko širšemu krogu ljudi predstavili svojo dejavnost čebelarjenja z našo kranjsko sivko. Pripravila je brošuro o našem čebelarju

Janezu Goličniku. Brošura je izšla ob postavitvi kipa Janeza Goličnika. Bila je urednica naše strokovne revije Čebelica Saša, ki jo izdaja ČZ SAŠA. Za ČZ SAŠA je pripravila brošuro Priročnik za čebelarje iz preteklosti v prihodnost, fotografirala je več kot 400 čebelnjakov in pripravila njeno vsebino. Za svoje požrtvovalno delo jo je ČZ SAŠA odlikovala z odličjem A. J. II. stopnje.

Čebelarska družina Janeza Goličnika Mozirje

Obvestilo

Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Osmrtnice do 80 besed so brezplačne. Brezplačen obseg je hkrati tudi zaželen obseg osmrtnic.

Uredništvo

**DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKÉ OPREME,
MD OPREMA**

Sončni topilnik

Ometalnik

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313 po 15 uri
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com
<http://ometalnik.si>

Osmukalnik

Čebelarska tehtnica višine samo 15 mm

Tehtanje do 5 panjev

Več informacij na www.BeeScales.io
031 536 229

od 499 €

BEE SCALES

**IZDELAVA ČEBELARSKÉ OPREME
TRGOVINA - ČEBELARSTVO
ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN**

Robert Kocjan s.p.
Gabrje 42, 1356 Dobrova
Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
GSM: 031 351 964
E-pošta: robineli@siol.net
WWW.RIHAR-KOCJAN.SI
Delovni čas: od pon. do čet.:
9.00-12.00 in 15.00-17.00,
pet.: 9.00-15.00
ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,
PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

MATIČNA REŠETKA

SATNIK AŽ, LR, LR2/3

IZOLACIJSKE PENE

VSE ZA OBNOVO PANJEV

NOVO!!!!
VSE ZA IZDELAVO PANJEV IZ
NERJAVEČEGA MATERIALA!!

OJAČANA RAZSTOJIŠČA,
RAZSTOJIŠČA 11 + 3,
JAHAČI ZA SATNIKE

PLASTIČNA OBEŠALA

TESTNA MREŽA

SATNICE

NOVO!!!
POGAČA
APIFONDA
PAKIRANA PO
1kg ALI 2,5kg

IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.
MOŽNA JE
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA
OD 20 kg DALJE.
OGLEJTE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.

ApiHerb

Krmini dodatek na osnovi rastlinskih izvlečkov, eteričnih olj in vitaminov B

DVOJNO DELOVANJE:

Učinkovito zmanjševanje števila spor noseme
Pozitiven učinek na rast kolonij

OBDOBJE UPORABE:

POMLAD (februar/marec)
JESEN (avgust/september)
Pri temperaturah nad 10°C

PREDNOSTI:

100% študije s pozitivnimi rezultati proti nosemi
Več kot 25% povečanje populacije čebel
Več kot 20 držav, kjer se uporablja

Api-Bioxal

Samozavest dobrega tretiranja

KONTROLIRANA RAVEN HFm-ja IN TEŽKIH KOVIN

ZAGOTOVLJENA KAKOVOST

za čebele, čebelje izdelke in potrošnika

OPTIMALNA KONCENTRACIJA

za maksimalno učinkovitost (>96%) in odlično toleranco

OBDOBJE TESTIRANJA

ZIMA (malo ali nič zaroda)

POMLAD (rojenje)

POLETJE (blokirano leženje jajčec)

Na voljo pri vašem veterinarju.

Primerno za ekološko čebelarjenje

Datum priprave: JANUAR 2019

Izavilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodila. O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali farmacevtom.

ČEBELARSTVO DEBEVEC

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
14.00–16.00

APIS MED

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16
tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

info@apis-med.si
www.apis-med.si
ob sobotah od 9.00–12.00

10-SATNI AŽ-PANJ	NAKLADNI AŽ-PANJ	KAKOVOSTNI AŽ-SATNI CENA 1,20 EUR LASTNA PROIZVODNJA ZBITI, LEPLJENI, VRTANI	PREDELAVA VOSKA V SATNICE SAMO 1,50 EUR/KG	PRAŠILČEK AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI	GRELEC ZA MED - OKROGLI 106 CM ALI 86 CM	DVOJNO CEDILO ZA MED	KAKOVOSTNA RSF-TOČILA IN POSODA	PLASTIČNA POSODA 25 KG
PLATIČNO OBEŠALO (AŽ) IN RAZSTOJISČE (LR)	ČEBELJE POGAČE LASTNA PROIZVODNJA CENA 1,45 EUR/KG NAD 100 KG 4 % POPUSTA	PITALNIK 5 l ZA AŽ-PANJE	PITALNIK 5 l ZA AŽ-PANJE	PITALNIK 5 l ZA AŽ-PANJE	PITALNIK 5 l ZA AŽ-PANJE	PITALNIK 5 l ZA AŽ-PANJE	PITALNIK 5 l ZA AŽ-PANJE	PITALNIK 5 l ZA AŽ-PANJE

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,50 EUR/kg. ■ Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek. ■ Prodamo čebelje družine na AŽ-satih.

• Panji so izdelani natančno in kakovostno. • Kakovostna izdelava po ugodni ceni. • Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81
GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
☎(01) 729 61 30, e-pošta: cebelarna.lukovica@gmail.com

NAROČENO POŠLJEMO TUDI PO POŠTI!

PARNI TOPILNIKI VOŠČIN, SONČNI TOPILNIKI LESENI IN IZ NERJAVEČEGA MATERIALA ZA 1 ALI 2 SATA, PREŠE ZA VOŠČINE

ZABOJNIKI ZA PREVOZ AŽ IN LR PANJEV PANJEV

PANJI IN SATNIKI LR (STANDARD, 2/3, 1/2) IN DB DELI PANJEV

IZDELUJEMO:
PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
-PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
-PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S
-PANJI AŽ KOZINC 11+3

PRIVOŠČITE VAŠIM ČEBELAM NAJBOLJŠE! INVERTNE POGAČE

30 % VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:
FRUKTOZA 42 %
DEKSTROZA 51,5 %
MALTOZA 2,5 %
TRIOZA 2 %
SLADKOR 2 %

NALEPKE ZA MED, CVETNI PRAH, MEDENE PIJAČE IN PRELEPKE od 0,28 EUR/POLO

CISTEJSI CVETNI PRAH

OSMUJALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA AŽ IN LR PANJ VEČJA KOLIČINA CV. PRAHU

IZDELUJEMO PANJE AŽ Z NOTRANJIM SMUKALNIKOM

-PANJI
-OPREMA ZA PANJE
-SATNICE
-ZAŠČITNA OPREMA
-OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI
-OPREMA IN PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV
-TOČILA
-CEDILA
-OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU
-OPREMA ZA POLNJENJE MEDU
-EMBALAŽA

NUDIMO IZDELAVO SATNIC IZ VAŠEGA VOSKA

-MIN. KOLIČINA VOSKA 10 KG

VENTILACIJSKI KOMBINEZON IN JOPIČ

-zračen
-narejen je iz treh slojev tkanine in predstavlja zato popolno zaščito pred piki čebel

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

Imetnikom veljavne članske izkaznice ČZS ob nakupu čebelarke opreme in pribora nudimo 5-% popust pri gotovinskem nakupu v vrednosti nad 100 EUR.

LYSON

Velika izbira zaščitne čebelarke opreme, tudi za otroke.

Mešalnik medu, 400 V z mešalom in avtomatiko 50 L
Cena: 838,60 €

Komora za dekrystalizacijo medu 300 kg
Cena: 1.821,00 €

* Vse cene vsebujejo DDV.

Kozarci in pokrovčki za med več vrst
UGODNO

Topilnik voska mali Lyson + gorilnik
Cena: 412,50 €

Satne osnove AŽ in LR
UGODNO

Satni okvirji AŽ in LR (sestavljani ali nesestavljeni)
UGODNO

Žice za žičenje okvirjev več vrst
UGODNO

Drugo čebelarstvo opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Belokranjski hram Domžale
Ulica Nikola Tesla 19, 1230 Domžale
M: +386 40 269 870
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 9.00–16.00
sre.: 9.00–17.00
sob.: 8.00–12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
sob.: 8.00–12.00

VARROMED®

5 mg/ml + 44 mg/ml

mravljična kislina in oksalna kislina, dihidrat

ČAS JE ZA VARROMED® :
PRIČNITE S
SPOMLADANSKIM
ZDRAVLJENJEM
VAROZE
ZDAJ

OBDOBJE UPORABE PRI
MEDONOSNIH ČEBELAH:

- POMLAD
- POZNO POLETJE/
ZGODNJA JESEN
- ZIMA

BEESTRONG®
JE NAJBOLJE UPORABITI
PRI STIMULATIVNEM KRMLJENJU
NA ZAČETKU SEZONE IN KADAR
JE ČEBELJA DRUŽINA POD STRESOM.

KONCENTRIRANA
HRANA NARAVNEGA
IZVORA ZA ČEBELE.

NA VOLJO PRI VAŠEM VETERINARJU.
NAČIN IZDAJE ZDRAVILA: BREZ RECEPTA.

URADNI PARTNER
GENERA SI D.O.O.

Parmova ulica 53 info@generasi.si
1000 Ljubljana, Slovenija Tel.: +386 1 436 44 66

BeeVital GmbH
Handelsstr. 6
5162 Obertrum
AUSTRIA

BeeVital.com

DATUM PRIPRAVE: MAREC 2021

Pred uporabo natančno preberite navodilo! O tveganju in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmacevtom.